
TOSYALI ÇELİKHANE VE HADDEHANE YATIRIM PROJESİ

ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PLANI (ÇSYP)

KASIM 2021

ANKARA

TOSYALI ÇELİKHANE VE HADDEHANE YATIRIM PROJESİ

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı

Versiyon	Revizyon	Tarih	Hazırlayan				Kalite Yönetim Sorumlusu	Kontrol Eder	Onaylayan
Taslak	A.0	Kasım 2021	Kübra Ağrıman Çevre Mühendisi	Deniz Kozanlı İstatistikçi	Celal Denizli Biyolog	Emrah Budak İSG Yönetim Sistemleri Uzmanı	Esra Okumuşoğlu Jeoloji Mühendisi	Günal Özenirler Çevre Mühendisi	Turgay Eser Çevre Mühendisi

REVİZYON KODLARI: A: TASLAK, B: NİHAİ TASLAK, C: NİHAİ

PROJE NO: 21 / 011

KASIM 2021

MÜŞTERİ:

Organize Sanayi Bölgesi Necati Özsoy Cad.
31200 / Azganlık Mahallesi
İskenderun /Hatay
☎: +90 (326) 656 26 26
☎: +90 (326) 656 21 00/01

DANIŞMAN:

Tepe Prime İş Ve Yaşam Merkezi
Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar
Bulvarı No: 266 B Blok Kat: 2 Daire: 38
Çankaya - Ankara / Türkiye
☎: +90 (312) 295 62 48
☎: +90 (312) 295 62 00

İÇİNDEKİLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
<i>İçindekiler Listesi</i>	<i>i</i>
<i>Tabloların Listesi</i>	<i>i</i>
1 GİRİŞ	1
1.1 Çevresel ve Sosyal Yönetim Planının Amacı.....	2
1.2 Belgelendirme ve Raporlama	2
1.2.1 Dış Raporlama	2
1.2.2 İç Raporlama.....	2
1.3 Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı İncelemesi.....	3
1.4 Eğitim.....	3
1.5 İzleme Çalışmaları	3
2 GÖREVLER VE SORUMLULUKLAR	4
3 PROJENİN YERİ	5
4 YASAL ÇERÇEVE	6
4.1 Ulusal Yasal Çerçeve	6
4.2 Uluslararası Standartlar.....	8
4.3 Türk ÇED Yönetmeliği ile IFC'nin PS'leri arasındaki önemli farklılıklar.....	9
5 ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PLANLARINI DESTEKLEME	10
6 ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM VE İZLEME	13
7 TEMEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ	40

TABLULARIN LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 4-1. Ulusal Çevresel, Sosyal, Hukuki ve Siyasi Çerçeve.....	6
Tablo 6-1. Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (İnşaat Aşaması)	13
Tablo 6-2. Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (İşletme Aşaması)	23
Tablo 6-3. Çevresel ve Sosyal İzleme Planı (İnşaat Aşaması).....	33
Tablo 6-4. Çevresel ve Sosyal İzleme Planı (İşletme Aşaması).....	37
Tablo 7-1. Temel Performans Göstergeleri.....	40

1 GİRİŞ

Bu plan, her biri yıllık 2.650.000 ton kapasiteli iki adet “Çelikhane ve Sürekli Döküm Entegre Tesisi” ve yıllık 3.500.000 ton yassı çelik üretim kapasiteli “Sıcak Haddehane Tesisi” (Kurulacak bu üç tesis bundan böyle ‘Demir Çelik ve Haddehane Yatırım Projesi’ veya ‘Proje’ olarak anılacaktır) ile ilgili Çevresel ve Sosyal Yönetim Planını (ÇSYP) sunmakta olup “Tosyalı Demir Çelik Sanayi A.Ş.” (bundan böyle ‘Proje Şirketi’ olarak anılacaktır) adına 2U1K Mühendislik ve Danışmanlık A.Ş. tarafından hazırlanmıştır.

Proje Şirketi, Demir Çelik ve Haddehane Yatırım Projesi için Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası'ndan (TKYB) olası finansman arayışındadır. Bu nedenle Proje Şirketi, ÇSYP'nin “Uluslararası Finans Kurumu'nun (IFC) Performans Standartlarına (PS) ve Ulusal Gerekliliklere’ uygun olarak hazırlanması için 2U1K firmasını görevlendirmiştir. Proje kapsamında inşaat faaliyetleri Ekim 2020 tarihi itibari ile başlatılmıştır.

Demir Çelik ve Haddehane Yatırım Projesinin ekonomik ömrü 30 yıl olarak planlanmış, arazi hazırlık ve inşaat işleri Ekim 2020’de başlatılmıştır. Projenin inşaat çalışmalarının yaklaşık 25 ay içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

Kurulması planlanan Çelikhane ve Sürekli Döküm Entegre Tesisi ve Sıcak Haddehane Tesisi Projesinin ÇED süreçleri ayrı ayrı yürütülmüştür. Söz konusu projeler, 25.11.2014 tarihli ve 29186 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği gereğince, ÇED Raporu hazırlanması gerekli olan projeler kapsamında yer almakta olup, bu doğrultuda ÇED Raporu hazırlama süreçleri başlatılmıştır. Kurulacak olan Çelikhane ve Sürekli Döküm Entegre Tesisi Projesi ile ilgili olarak Çınar Mühendislik tarafından hazırlanan ÇED Raporu Bakanlığa sunulmuş ve ÇED Raporu İnceleme Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Proje ile ilgili olarak ÇED Yönetmeliğinin 14. maddesi gereğince Temmuz 2018 tarihinde ‘Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu’ Kararı verilmiştir. Aynı şekilde, Sıcak Haddehane Tesisi Projesi ile ilgili olarak Çınar Mühendislik tarafından hazırlanan ÇED Raporu, İnceleme Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmiş ve değerlendirilmiş ve 17 Haziran 2021 tarihinde ‘Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu’ Kararı verilmiştir.

Kurulması planlanan Çelikhane ve Sürekli Döküm Entegre Tesisi ve Sıcak Haddehane Tesisi’ne ek bu Tesisler için ayrılan alana ek bir Çelikhane ve Sürekli Döküm Entegre Tesisi kurulması planlanmaktadır. Bu tesis için ÇED süreci henüz başlatılmış olup, ÇSED Raporunun bu aşamasında sürece dahil edilmemiştir. ÇED süreci tamamlandıktan sonra Nihai ÇED Raporuna göre ÇSED Raporu güncellenecektir.

Bu ÇSYP'nin amacı, Proje ömrü boyunca birden çok paydaşla anlamlı ve kapsayıcı müzakere ve katılım süreci sağlamanın yanı sıra Tesisin faaliyetleriyle ilişkili potansiyel çevresel ve

sosyal istenmeyen olumsuz etkileri önlemeye, en aza indirmeye veya kontrol etmeye yönelik pratik bir plan sağlamaktır.

1.1 Çevresel ve Sosyal Yönetim Planının Amacı

- Proje bileşenlerinin ve faaliyetlerinin çevresel ve sosyal etki değerlendirmeye ilişkin açıklanması
- İlgili ulusal ve uluslararası yasal gerekliliklerin ve yönergelerin belirlenip ele alınması
- İlgili çevre kanunlarına uygun olarak çevresel ve sosyal yönetim ve izleme planlarının oluşturulması
- IFC'nin PS'lerinin yanı sıra ulusal mevzuat gerekliliklerini karşılayacak özel yönetim planlarının Tesis Sahibi tarafından uygulanmasına yönelik bir çerçevenin sağlanması

ÇSYP, Proje ömrü boyunca Proje Şirketinin program çerçevesinde önerilen faaliyetlerin tamamını sürekli olarak izlemesini ve potansiyel istenmeyen çevresel ve sosyal etkileri doğru ve etkili bir biçimde takip etmesini sağlar.

1.2 Belgelendirme ve Raporlama

Belgelendirme, ÇSYP'nin uygulanmasıyla bağlantılı önemli bir unsurdur. Proje Şirketi, Kalite Yönetim Sistemi ve belgelendirme / kayıt tutma sistemi kuracak, ÇSYP kapsamında verilen taahhütler bu yönetim sistemine dâhil edilecektir. Şirketin uygulayacağı tüm prosedürler en iyi uygulamalara göre hazırlanacaktır.

ÇSYP belgelendirme sisteminin sürdürülmesini ve belgelerin kontrol edilerek belirlenen personele dağıtılmasını sağlamak için ilgili personele sorumluluklar verilecektir.

1.2.1 Dış Raporlama

Dış raporlama sürecinin tamamı, ulusal mevzuat kapsamında Türk devlet kurumlarına ve Kredi Veren Kuruluşlara karşı yükümlülüğü çerçevesinde Proje Şirketi tarafından yönetilecektir.

1.2.2 İç Raporlama

Proje Şirketinin ÇSYP çerçevesindeki taahhütlerine ilişkin iç raporlama süreci, İnsan Kaynakları Uzmanı, Çevre Sorumlusu ve İş Sağlığı ve Güvenliği Sorumlusu tarafından ortaklaşa yönetilecektir. Proje Şirketi, denetim ve denetleme bulgularını önerdiği tedbirlerle birlikte yönetim, ÇSYP Uygulama Komisyonu ve çalışanlar ile düzenli olarak paylaşacaktır. İş sağlığı ve güvenliği ve çevresel ve sosyal konular hakkında çalışanlar ile yönetim arasında açık bir iletişim sağlamak için aşağıdaki araçlar kullanılacaktır:

- Kısa Ekip Bilgilendirmeleri (Brifingler)
- Sahada yapılacak çalışma grubu toplantıları
- İşe Özgü Talimatlar

1.3 Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı İncelemesi

ÇSYP, sorumlu tarafların organizasyonunda, süreçte veya yönetmelik gerekliliklerinde meydana gelen değişiklikleri ele alacak şekilde belirli aralıklarla incelenecektir.

Tüm incelemelerden sonra Proje Şirketi, güncel bilgilerin tüm sorumlulara ve çalışanlara iletileceği şekilde ÇSYP'de gerekli tüm değişiklikleri yapmak için ÇSYP Uygulama Komisyonu aracılığıyla koordinasyon sağlayacaktır.

1.4 Eğitim

Proje Şirketi, ÇSYP çerçevesindeki beklentileri ve taahhütleri konu alan bir eğitim ve farkındalık programı uygulayacaktır. Asgari gereklilik olarak bu program, tüm çalışanlara ve alt yüklenicilere yönelik bir indüksiyon eğitimi olarak uygulanmalıdır ve ÇSYP'nin uygulanmasına ilişkin sorumluluğun düzeyine bağlı olarak daha fazla eğitim programının uygulanması gerekmektedir.

Eğitim programı, şu hususları konu alacaktır:

- ÇSYP'nin Proje faaliyetlerine ilişkin amacı
- Yönetim planlarındaki gereklilikler
- Proje Alanı içerisinde ve çevresinde bulunan hassas çevresel ve sosyal alıcıların anlaşılması
- Proje faaliyetlerinden doğan potansiyel risk hakkındaki farkındalık

Proje Şirketi, bu ÇSYP'nin uygulanmasından sorumlu tüm personelin tahsil, eğitim ve deneyim açısından yetkin olmasını sağlayacaktır. Tüm personele, faaliyetlerinin kapsamına ve sorumluluklarının seviyesine uygun çevresel ve sosyal eğitim verilecektir.

1.5 İzleme Çalışmaları

ÇSYP gerekliliklerinin ve çevresel ve sosyal taahhütlerin uygulanmasını izlemek için inşaat ve işletme sırasında bir izleme, gözden geçirme ve denetleme programı uygulanacaktır. Proje Şirketi, alt yüklenicilerinin geçerli ulusal düzenlemelere ve kredi veren kuruluşların gereksinimlerine uymasını sağlamaktan sorumlu olacaktır.

Ticari sözleşmeye uygun olarak alt yükleniciler, Proje Denetim Danışmanı ve ilgili Proje belgeleri (ÇED Çalışmaları, İlgili makamların Ön Koşulları ve ÇSED) ile birlikte kendi izleme planını geliştirecektir. İzleme faaliyetlerinin uygulanmasının sorumlulukları ve maliyeti, ÇED Çalışmaları gereklilikleri ile de uyumlu olacaktır.

2 GÖREVLER VE SORUMLULUKLAR

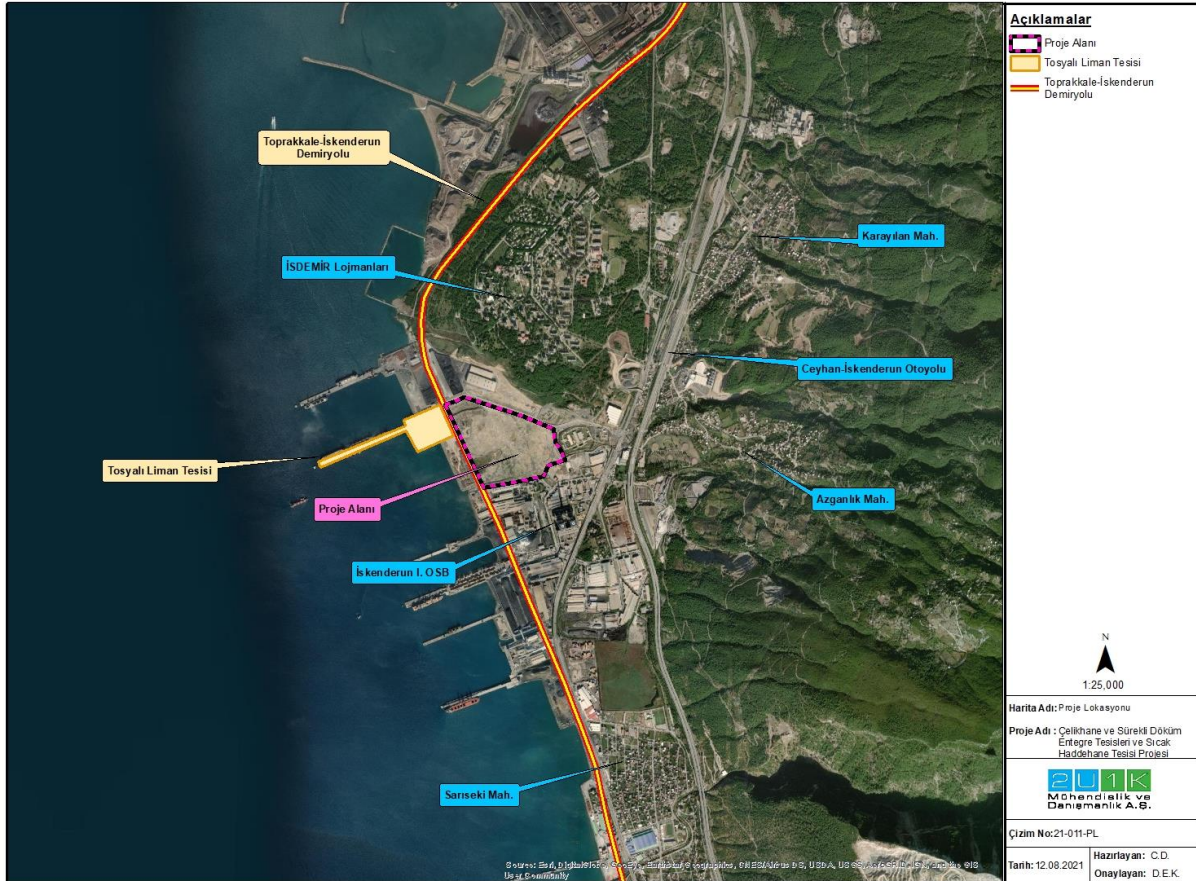
IFC PS 1 kapsamında, Proje Şirketi uygun ve ilgili üçüncü taraflarla iş birliği içinde, Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi'ni (ÇSYS) uygulamak için rolleri, sorumlulukları ve yetkiyi tanımlayan bir organizasyon yapısını gerektiği gibi oluşturacak, sürdürecektir ve güçlendirecektir. Bu kapsamda, açık sorumluluk ve yetki sınırları olan, yönetim temsilcisi dahil olmak üzere özel personel ataması yapılmalıdır. Temel çevresel ve sosyal sorumluluklar iyi tanımlanmalı ve ilgili personele ve müşterinin organizasyonunun geri kalanına iletilmelidir.

Proje Şirketi organizasyonu içinde Projenin çevresel ve sosyal performansından doğrudan sorumlu olan personel, gerekli bilgi (ev sahibi ülkenin yasal gereklilikleri ve PS gereklilikleri 1'den 8'e kadar), beceri ve deneyime sahip olmalıdır. Personel ayrıca, ÇSYS kapsamında gerekli olan belirli önlemleri ve eylemleri yetkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirecek bilgi, beceri ve deneyime sahip olmalıdır.

Proje Şirketi'nin sahip olduğu organizasyon yapısında Kalite Yönetim Birimi Kalite Müdürlüğüne bağlı, Çevre Birimi ise İSG Birimine bağlı olarak faaliyetlerini yürütmektedir.

3 PROJENİN YERİ

Hatay ili, İskenderun ilçesi, II. Organize Sanayi Bölgesi sınırları içerisinde, Çelikhane ve Sürekli Döküm Entegre Tesisi ve Sıcak Haddehane Tesisi'nin Tosyalı Demir Çelik San. A.Ş.'ye ait olan 946, 970 (eski 947 nolu parsel) ve 948 nolu parsellerde kurularak işletilmesi planlanmaktadır. Proje için planlanan parsellerle ilgili İskenderun II. Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanlığı'na görüş sunulmuştur ve 03.05.2017 tarih ve 98 sayılı yazıya göre söz konusu parsellerin OSB sınırları içerisinde yer aldığı belirtilmiştir. Şekil 3-1'te Proje Alanı sunulmaktadır. Şekilde de görüldüğü gibi Proje Alanı, karayolu, demiryolu ve denizyolu ulaşımına yönelik yapılaşmanın gelişmiş olduğu bir bölgede planlanmaktadır. II. OSB'nin doğusunda kuzey-güney yönünde proje alanına 500 m mesafede, Toprakkale-İskenderun Otoyolu/ Ceyhan-İskenderun Otoyolu (E-91/O-53) ile Toprakkale-İskenderun Devlet Karayolu/ (D-817) uzanmaktadır. Buna ek olarak, İskenderun-Mersin Bölgesel TCDD Hattı alanın doğusunda genel olarak kıyı kenar çizgisine yakın ve kıyıya paralel olarak ilerlemektedir. Şekilden de görüleceği üzere, Proje alanı etrafındaki en yakın yerleşkeler 400 m mesafedeki İsdemir Lojmanları ve 700 m mesafedeki Azganlık Mahallesi'dir.

Şekil 3-1. Proje Alanı Lokasyonu

4 YASAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, Proje ve faaliyetleri ile ilgili ulusal mevzuatın ve uluslararası standartlar, yönergeler ve gerekliliklerin özeti sunulmaktadır.

4.1 Ulusal Yasal Çerçeve

Aşağıdaki çizelgede, Projenin inşaat ve işletme faaliyetlerinden doğabilecek potansiyel çevresel ve sosyal etkileri azaltmaya yönelik ulusal kanun ve yönetmeliklerin özeti sunulmaktadır.

Tablo 4-1. Ulusal Çevresel, Sosyal, Hukuki ve Siyasi Çerçeve

Ulusal Çevresel, Hukuki ve Siyasi Çerçeve	
Çevresel Etki Değerlendirmesi	
Çevre Kanunu	Kanun No: 2872; Kabul Edilme Tarihi: 1983
Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği	29186 Sayılı, 25 Kasım 2014 Tarihli Resmi Gazete
Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği	29115 Sayılı 10 Eylül 2014 Tarihli Resmi Gazete
Su	
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği	25687 Sayılı, 31 Aralık 2004 Tarihli Resmi Gazete
Yeraltı Suları Hakkında Kanun	Kanun No: 167; Kabul Edilme Tarihi: 1960
Lağım Mecrası İnşaatı Mümkün Olmayan Yerlerde Yapılacak Çukurlara Ait Yönetmelik	13783 Sayılı, 19 Mart 1971 Tarihli Resmi Gazete
Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik	28257 Sayılı, 07 Nisan 2012 Tarihli Resmi Gazete
Hava	
Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği	6 Kasım 2020 tarihinde 31296 sayıyla tadil edilen 27277 Sayılı, 03 Temmuz 2009 Tarihli Resmi Gazete
Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği	26898 Sayılı, 06 Haziran 2008 Tarihli Resmi Gazete
Koku Oluşturan Emisyonların Kontrolü Hakkında Yönetmelik	28712 Sayılı, 19 Temmuz 2013 Tarihli Resmi Gazete
Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik	29003 Sayılı, 17 Mayıs 2014 Tarihli Resmi Gazete
Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği	29115 Sayılı, 10 Eylül 2014 Tarihli Resmi Gazete
Gürültü	
Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği	27601 Sayılı, 04 Haziran 2010 Tarihli Resmi Gazete
Açık Alanda Kullanılan Teçhizat Tarafından Oluşturulan Çevredeki Gürültü Emisyonu İle İlgili Yönetmelik	26392 Sayılı, 30 Aralık 2006 Tarihli Resmi Gazete
Toprak	
Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve ilgili yönetmelikler	25880 Sayılı, 03 Temmuz 2005 Tarihli Resmi Gazete
Enerji Verimliliği	
Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Arttırılmasına Dair Yönetmelik	28097 Sayılı, 27 Ekim 2011 Tarihli Resmi Gazete
Atık	
Atık Yönetimi Yönetmeliği	29314 Sayılı, 02 Nisan 2015 Tarihli Resmi Gazete

Ulusal Çevresel, Hukuki ve Siyasi Çerçeve	
Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği	30985 Sayılı, 21 Aralık 2019 Tarihli Resmi Gazete
Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği	29378 Sayılı, 06 Haziran 2015 Tarihli Resmi Gazete
Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği	30283 Sayılı, 27 Aralık 2017 Tarihli Resmi Gazete
Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği	29959 Sayılı, 25 Ocak 2017 Tarihli Resmi Gazete
Atık Pillerin ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği	25569 Sayılı, 31 Ağustos 2004 Tarihli Resmi Gazete
Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği	25406 Sayılı, 18 Mart 2004 Tarihli Resmi Gazete
Jeoloji ve Sismisite	
Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik	26454 Sayılı, 06 Mart 2007 Tarihli Resmi Gazete
Doğa Koruma	
Milli Parklar Kanunu	2873 Sayılı, 09 Ağustos 1983 Tarihli Resmi Gazete
Kara Avcılığı Kanunu	4915 Sayılı, 01 Temmuz 2003 Tarihli Resmi Gazete
Orman Kanunu	6831 Sayılı, 05 Haziran 1986 Tarihli Resmi Gazete
Kıyı Kanunu	20495 Sayılı, 17 Nisan 1990 Tarihli Resmi Gazete
Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik	20594 Sayılı, 03 Ağustos 1990 Tarihli Resmi Gazete
Toplum Sağlığı ve Güvenliği	
Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	Kanun No: 1593; Kabul Edilme Tarihi: 1930
İş ve Çalışma Koşulları	
İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	Kanun No: 6331; Kabul Edilme Tarihi: 2012
Alt İşverenlik Yönetmeliği	27010 Sayılı, 27 Eylül 2008 Tarihli Resmi Gazete
İş Kanunu (4857 Sayılı Kanun)	25134 Sayılı, 10 Haziran 2003 Tarihli Resmi Gazete
Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (5510 Sayılı)	26200 Sayılı, 31 Mayıs 2006 Tarihli Resmi Gazete
Mesleki Yeterlilik Kurumu İle İlgili Bazı Düzenlemeler İle İlgili Kanunu (5554 Sayılı)	26312 Sayılı, 21 Eylül 2006 Tarihli Resmi Gazete
İş Güvenliği Kanunu (6331 Sayılı)	28339 Sayılı, 30 Haziran 2012 Tarihli Resmi Gazete
Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği	28786 Sayılı, 05 Ekim 2013 Tarihli Resmi Gazete
Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	28762 Sayılı, 11 Eylül 2013 Tarihli Resmi Gazete
Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik	28695 Sayılı, 02 Temmuz 2013 Tarihli Resmi Gazete
İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği	28512 Sayılı, 29 Aralık 2012 Tarihli Resmi Gazete
İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık Ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	28628 Sayılı, 25 Nisan 2013 Tarihli Resmi Gazete
İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik	28681 Sayılı, 18 Haziran 2013 Tarihli Resmi Gazete
Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik	26735 Sayılı, 19 Aralık 2007 Tarihli Resmi Gazete
İş Sağlığı Ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği	28512 Sayılı, 29 Aralık 2012 Tarihli Resmi Gazete
İlkyardım Yönetmeliği	29429 Sayılı, 29 Temmuz 2015 Tarihli Resmi Gazete

Ulusal Çevresel, Hukuki ve Siyasi Çerçeve	
İş Sağlığı Ve Güvenliği İle İlgili Çalışan Temsilcisinin Nitelikleri Ve Seçilme Usul Ve Esaslarına İlişkin Tebliğ	28750 Sayılı, 29 Ağustos 2013 Tarihli Resmi Gazete
Çalışanların İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	28648 Sayılı, 15 Mayıs 2013 Tarihli Resmi Gazete
Paydaş Katılımı	
Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (4982 Sayılı Kanun)	29186 Sayılı, 25 Kasım 2014 Tarihli Resmi Gazete

4.2 Uluslararası Standartlar

Bu rapor, uluslararası gereklilikler olarak IFC'nin ilgili PS'lerini ve yönergelerini esas almaktadır. IFC, projelerde özel sektörün kalkınmasını teşvik etmek için yatırım, danışmanlık ve varlık yönetimi hizmetleri veren uluslararası bir finans kuruluşudur. Yoksulluğu azaltan ve kalkınmayı destekleyen tam olarak kâr amaçlı ticari projelere yatırım yaparak ekonomik kalkınmayı geliştirmek üzere 1956 yılında Dünya Bankası Grubu'nun özel sektör kolu olarak kurulmuştur. Projelerle ilgili sosyal ve çevresel riskleri ve etkileri yönetmenin bir yolunu sağlamak için IFC, (2012 yılında tadil edilen) kendi Sosyal ve Çevresel Sürdürülebilirlik Performans Standartlarını oluşturmuştur. Performans Standartları, proje seviyesindeki faaliyetlerle ilgili olarak paydaş katılımı ve müşterinin açıklama yükümlülükleri de dâhil olmak üzere risk ve etkilerin, yürütülen işin bir parçası olarak sürdürülebilir bir şekilde önlenmesi, azaltılması ve yönetilmesine yardımcı olmayı amaçlar. Diğer bir deyişle IFC, Yüklenicinin Projeye ilişkili etkileri aşağıda listelenen PS'lere göre çevresel ve sosyal açıdan değerlendirmesini şart koşar:

- PS1: Çevresel ve Sosyal Riskler ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi
- PS2: İş ve Çalışma Koşulları
- PS3: Kaynak Etkinliği ve Kirliliğin Önlenmesi
- PS4: Toplum Sağlığı, Emniyeti ve Güvenliği
- PS5: Arazi Alımı ve Zorunlu Yeniden Yerleştirme
- PS6: Biyoçeşitlilik Koruma ve Canlı Doğal Kaynaklara yönelik Sürdürülebilir Yönetim
- PS7: Yerli Halklar
- PS8: Kültürel Miras

Projeye alakalı sayılan ve ÇSYP çalışması sırasında uyulması gereken IFC'nin kılavuz dokümanları aşağıda belirtildiği gibidir:

- 30 Nisan 2007 tarihli IFC Genel ÇSG Kılavuzları
- IFC ÇSG Entegre Çelik Fabrikaları Kılavuzu

- Kümülatif Etki Değerlendirmesi ve Yönetimine İlişkin İyi Uygulama El Kitabı:
Gelişmekte Olan Pazarlarda Özel Sektör için Kılavuz

4.3 Türk ÇED Yönetmeliği ile IFC'nin PS'leri arasındaki önemli farklılıklar

Türk ÇED prosedürleri, bazı istisnalar haricinde IFC'nin PS'lerine uygundur. Başlıca istisnalar, proje sınıflandırma, çevresel ve sosyal değerlendirmenin kapsamı ve halkla müzakere konularındadır. Türk mevzuatının IFC'nin PS'lerinden farklı olduğu durumlarda, Projenin uygulanmasında daha katı olan kurallar uygulanacaktır.

5 ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PLANLARINI DESTEKLEME

Proje kapsamında geliştirilen çeşitli yönetim planları Proje'nin inşaat ve işletme aşamaları için oluşturulmuştur. Bu planlar Proje Şirketi tarafından Proje ömrü boyunca uygulamaya konacaktır. Oluşturulan ana planlar ve amaçları aşağıda sunulmuştur:

Atık ve Atıksu Yönetim Planı: Bu Plan, Proje yönetimi ve personeline yönelik rehberlik sağlaması amacıyla oluşturulmuştur. Bu Programın amacı, Proje çerçevesinde oluşacak tüm atığın ve atıksuyun doğru bir şekilde yönetilmesini ve bertaraf edilmesini sağlamaktır. Buna şunlar dâhildir:

- Atık kaynaklarının belirlenmesi ve bu atıkları yönetecek sorumlunun atanması
- Tüm atıkların evsel atık, tehlikeli atık, tehlikeli olmayan atık, tıbbi atık, geri dönüştürülebilir atık veya özel atık olarak doğru karakterizasyonunu belirlemek için sürekli olarak değerlendirilmesi
- Eğitim, etkin atık depolama ve bertarafı gibi bir veya birden fazla kişi için ortak olan programın çeşitli bölümlerindeki gereksinimlerin koordine edilmesi
- Tüm görev ve sorumlulukların tanımlanması
- Atık toplama, atık taşıma ve atık bertaraf etme yöntemlerinin belirlenmesi
- Atıkların kaydedilmesi, izlenmesi ve raporlanmasına yönelik planların tanımlanması

Hava Kalitesi Yönetim Planı (HKYP): Bu Plan, hava kalitesinde bozulmaya neden olan emisyonları ve bunlarla ilişkili etkileri ve riskleri yönetmeye yönelik operasyon sürecini ve beklentileri ana hatlarıyla belirtmektir:

- İnsan sağlığı, güvenliği ve çevre üzerindeki olumsuz etki ve riskleri önlemek, en aza indirmek ve kontrol etmek için alınacak aksiyonları ve iyileştirme önlemlerini belirlemek
- Olumsuz çevresel etkilerin azaltılmasını sağlamak; ve
- Türk Mevzuatına ve IFC PS ve kılavuzlarına uygunluğu sağlamak

İSG Yönetim Planı:

TOSYALI çalışanlarının, yüklenicilerinin ve halkın sağlığının ve güvenliğinin korunmasını şirketin varlığı ve devam eden gelişimi için rehberlik sağlaması amacıyla oluşturulmuştur. Bu Planın amacı, işletme ve inşaat faaliyetlerinin tümünü, çalışanları, yüklenicileri, ziyaretçiler ve halk için güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı sağlamaktır. Buna şunlar dâhildir;

- Organizasyonun her seviyesinde iş sağlığı ve güvenliği sorumluluklarını ve yükümlülüklerini tanımlayacaktır.

- İş Sağlığı ve Güvenliği risklerini tespit etmek, kontrol etmek ve ortadan kaldırmak için gereken sistemleri oluşturacak ve devamlılığını sağlayacaktır.
- Tüm projeleri ve operasyonları değerlendirirken, planlarken, inşa ederken ve yönetirken iş sağlığı ve güvenliği risklerinin azaltılmasını sağlayacaktır.
- Yerel, bölgesel ve ulusal iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının gerekliliklerini veya daha fazlasını yerine getirecektir.
- Her bir işletmenin veya bağlı kuruluşun üst yönetiminin bu planla tutarlı bir şekilde yazılı programları, planları ve prosedürleri oluşturmasını, güncellenmesi ve uygulamasını sağlayacaktır.
- TOSYALI yöneticilerinin, nezaretçilerinin ve çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği risklerinin tespitinde, değerlendirilmesinde ve azaltılmasında bu politikaya bağlı olmalarını şart koşacaktır.
- TOSYALI çalışanlarının ve yüklenicilerinin iş sağlığı ve güvenliği görevlerini ve sorumluluklarını uygun şekilde yerine getirmelerine olanak sağlayacak eğitimleri almalarını sağlayacaktır.
- TOSYALI çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği programlarının ve prosedürlerinin geliştirilmesi ve uygulanması aşamalarında katılımlarını sağlayacaktır.
- Bu politikayı organizasyondaki rollerine uygun bir şekilde kendi iş sağlığı ve güvenliği sorumluluklarından haberdar olmaları için tüm TOSYALI paydaşlarına iletecek ve paydaşları TOSYALI'NİN iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemine katkıda bulunmaları için teşvik edecektir.
- İş Sağlığı ve Güvenliği performansımızın önde gelen uluslararası endüstriyel uygulamalar ile uyumlu olması için sürekli iyileştirme elde edecek şekilde operasyonlarımızın yönetimini izleyecek ve düzenli değerlendirmeler yapacaktır.

Acil Durum Eylem Planı (ADEP): Bu Plan, acil durumların planlanmasında ve yürütülmesinde yer alan görev ve sorumlulukları ana hatlarıyla açıklar ve tesisteki tüm acil durumlara yönelik kaynakları ve eğitim ve müdahale prosedürlerini belirler.

Beklenmedik veya ani durumları hedef alan prosedürlerden oluşur. Acil durum planının amacı listedeki konulara hazırlıklı olmaktır:

- Kaza ve ölümcül olayları engellemek,
- Binaya, ekipmana ve envantere gelebilecek zararı azaltmak,
- Çevreyi ve halkı korumak,
- Operasyonların eski haline dönüşünü hızlandırmak,

Acil durum planı geliştirmeye önce zafiyet değerlendirmesi yapılarak başlanır. Değerlendirme ile bu listede yazanların bulunması hedeflenecektir:

- Tehlikeli bir durumun gerçekleşmesinin ne kadar mümkün olduğu,
- Tehlikeli durumu engellemek veya önlemek için hangi araçların mevcut olduğu,
- Bulunan tehlikeli durumları engellemek için nelerin gerekli olduğu,

Planın yapılması büyük afetlerin ve benzeri durumların engellenmesine yönelik önemli bir adımdır. Hazırlanan plan, tatbikatlar ile pekiştirilerek başarısı ölçülür. Tatbikatlar planın tamamını veya sadece önemli kısımlarını(tahliye planı gibi) içermelidir. Tatbikatın sonuçları baz alınarak plan üzerinde gerekli değişiklikler yapılmalıdır.

Bu işlemlerin tamamı yapıldıktan sonra yetkili kişilerin plan hakkında düzenli olarak eğitime tabi tutulması ve bilinçlendirilmesi ile düzenli olarak tatbikat yapılması yeterli olacaktır.

Paydaş Katılım Planı (PKP): Bu Plan, ÇSED süreci kapsamında oluşturulmuş onaylı PKP doğrultusunda oluşturulacak olup uluslararası en iyi uygulamalara uygun hâle getirilecektir. Plan, paydaşlara görüşlerini veya endişelerini Şikâyet Mekanizması aracılığıyla ifade etmeleri için yeterli fırsat verecek olup bu sorunların Projenin yaşam döngüsünün tüm evrelerinde Proje karar alma süreçlerinde ele alınmasını sağlayacaktır.

Halka Açık Şikâyet Mekanizması: Yapılandırılmış bir Halka Açık Şikâyet Mekanizması, Projeye ilgili şikâyetlerin etkilenen/ilgili paydaşlar açısından şeffaf ve tarafsız bir süreçle ele alınmasını sağlar.

Çalışan Şikâyet Mekanizması: Çalışan Şikâyet Mekanizması, Projede yer alan çalışanlardan gelen şikâyetleri ve geri bildirimleri ele alacak politika ve prosedürler içerecektir. Yapılandırılmış bir Çalışan Şikâyet Mekanizması, Projeye ilgili şikâyetlerin şeffaf ve tarafsız bir süreçle ele alınmasını sağlar.

Toplum Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Planı: Bu Plan, Proje faaliyetleri sırasında hem planlanan hem de planlanmayan koşullar karşısında yerel halkın sağlığı ve güvenliği üzerindeki riskleri ve etkileri önlemek veya en aza indirmek için inşaat ve işletme döneminde Tosyalı Demir Çelik A.Ş. ve alt yüklenicileri tarafından uygulanacak temel prosedürleri ve gereksinimleri ortaya koymaktadır.

6 ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM VE İZLEME

Proje standartlarına (ulusal mevzuat ve IFC PS ve kılavuzları) uygunluğu sağlamak için ÇSYP içindeki yönetim ve etki azaltma önlemlerinin etkinliğini doğrulayıcı nitelikte Proje faaliyetleri için izleme yapılacaktır.

Yönetim planlarının etkinliğini doğrulamak için Proje ömrü boyunca periyodik izleme yapılacaktır.

İzleme sonuçları için bir raporlama mekanizması oluşturulması esastır ve Proje kademelerinin ve kredi veren kuruluşların bu raporları gözden geçirmesi sağlanacaktır. ÇSYP Denetim Raporları, izinler, lisanslar, kök neden analizi ile düzenleyici çevre standartlarına uyumsuzluk, düzeltici önlemler ve ÇSYP'ye uygunluk gibi ÇSG ile ilgili hususların durumunu kapsayacaktır. Denetimler, hem Proje Şirketinin hem de yüklenicinin veya alt yüklenicilerinin performansını ele almalıdır.

Tablo 6-1 ve Tablo 6-2, Proje'nin inşaat ve işletme aşamaları için bir yönetim planı, Tablo 6-3 ve Tablo 6-4 ise Proje'nin inşaat ve işletme aşamaları için bir izleme planı sunmaktadır. İzleme planı işletme süresince kontrol edilerek gerektiğinde revize edilmesi sağlanacaktır. Kapanış ve kapanış sonrası planlama belirlendiğinde aşağıda belirtilen sosyal ve çevresel elemanlar de dikkate alınarak ilgili izleme faaliyetleri plana eklenecektir.

Tablo 6-1. Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (İnşaat Aşaması)

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
Çalışma Koşulları	<ul style="list-style-type: none"> Çalışanların Şikâyet Mekanizmasına erişiminin olmasını ve bu Mekanizmanın farkında olmalarını sağlamak ILO yönetmelikleri gereğince asgari yasal çalışma standartlarının (çocuk işçiliği/zorla çalıştırma, ayrımcılık yasağı, çalışma saatleri, asgari ücretler) karşılanmasını sağlamak Çalışanlara hijyenik ve yeterli tesisler sağlamak Çalışanların sahada birinci basamak sağlık hizmetlerine erişiminin olmasını sağlamak ve reçete yazdırmak 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet mekanizmasına ilişkin kayıtlar Eğitim kayıtları İç/dış denetimler Personele verilen ücretsiz sağlık hizmet kayıtları Altyüklenici sözleşme kayıtları 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet Kayıtlarına İlişkin İnceleme Çalışanlarla yapılan görüşmeler Üçüncü Taraf Denetimleri Sahada rastgele yapılan denetim Sağlık kontrolüne ilişkin kayıtlar

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
Paydaş Katılımı	<ul style="list-style-type: none"> Topluluklarla etkileşim / iletişim kurmak ve katılım için yeterli süre planlamak Projenin yönetimi hakkında yerel makamlar ve topluluklar ile düzenli olarak müzakere yapılmasını sağlamak 	<ul style="list-style-type: none"> Toplantı Tutanakları Şikâyet Mekanizması Paydaş Katılım Planı 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet Kayıtlarına İlişkin İnceleme Üçüncü taraf denetimleri Toplantı tutanakları
Şikâyet Mekanizması	<ul style="list-style-type: none"> Etkilenebilecek bireylerin Proje ile ilgili endişelerini ifade etmelerine olanak sağlamak için etkin bir Şikâyet Mekanizmasını devreye sokmak 	<ul style="list-style-type: none"> Mevcut Şikâyet Mekanizması, kaydedilen şikâyetler 	Proje Şirketi	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet Kayıtlarına İlişkin İnceleme Üçüncü taraf denetimleri
İş Sağlığı ve Güvenliği	<ul style="list-style-type: none"> İnşaat aşamasında çalışanlar, iş tanımları, sorumlulukları, bölge halkı ile olan ilişkileri ve yapılan işle ilgili sağlık ve güvenliği tehdit edecek riskler hakkında işe başlamadan önce bilgi sahibi olacaktır. Yapı iş yerlerinde alınacak asgari sağlık ve güvenlik şartlarını içeren, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çıkartılarak, 23.12.2003 tarih ve 25325 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği" ve 11.01.1974 tarih ve 14765 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İş ve İş Güvenliği Tüzüğü" hükümlerine uygun olarak inşaat çalışmalarının yürütülmesi sağlanacaktır. Üstlenici inşaat çalışmasına başlamadan iki hafta önce sağlık ve güvenlik planı hazırlamakla yükümlüdür. Sonrasında yatırımcı firma (TOSYALI) bunu gözden geçirecektir. Onaylanmasına müteakip ilgili işlem başlatılacaktır. Çalışanlara gerekli kişisel koruyucu ekipmanlar sağlanacak ve düzenli eğitimlerle iş ve iş güvenliği ile ilgili bilgi verilecektir. İnşaat çalışmalarına başlanmadan önce yapılacak tüm işler için Risk Değerlendirme Raporu hazırlanacak olup, risklerin bertarafı için gerekli önlemler alınacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> Görsel Kontroller, İç ve Dış Tetkikler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Müfettiş Denetimleri, Saha Gözetim Raporları, Ziyaretçi Takip Kayıtları, 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Olay/kaza kayıtları Ramak Kala Olay Takip Formu, Tutanaklar, İş Ekipmanlarına ait Periyodik Kontrol ve Bakım Formları, Eğitim Kayıtları, Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) Zimmet Formları, İş İzin Belgeleri, Covid-19 Vaka Kayıt ve Takip Listesi,

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<ul style="list-style-type: none"> Olası bir kaza ve acil durum için "Acil Durum Planları" hazırlanacak ve acil durum ekipleri kurularak acil durum senaryolarına uygun tatbikat ve eğitimler yapılacaktır. Çalışma alanında herhangi bir önemli kaza olması durumunda (çevresel dökülmeler, ölümlü ya da yaralanmalı kazalar vb.) yüklenici, TOSYALI'ya ivedilikle bilgi verecektir. Çalışma alanlarında pandemi nedeniyle gerekli tüm önlemler alınacaktır. Çalışma ortamları, makina ve ekipmanların temizlik ve hijyeni sağlanacaktır. İnşaat sahalarında ve kamp alanlarında COVID-19 da dahil olmak üzere her hangi başka bir salgın ve/veya bulaşıcı hastalık olması durumunda, T.C. Sağlık Bakanlığı, T.C. Aile, Çalışma, ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütü'nün konu ile ilgili yönlendirmeleri, yönergeleri ve tavsiyeleri takip edilecek ve konu ile ilgili gerekli her türlü önlem alınacaktır. Çalışanların alınan önlemlere ve kurallara uyması sağlanacaktır. Çalışmanın bölgede yaşayan insanlara (özellikle çocuklara, yaşlılara, engellilere) zarar vermemesi için, insanların inşaat alanına girmesi plastik bantlar, bariyerler, fosforlu veya aydınlatmalı uyarı işaretleri ile engellenecektir. Toprak kayması tehlikesine karşı özellikle derin kazı yapılan yerlerde iksa yapılacaktır. Yağışlı günlerde kazı işi yapılmayacak, yağış durduktan sonra kaymaya karşı gerekli önlemler alınarak (kayganlaşmış zeminlerin temizlenmesi veya kaymayı engelleyici malzeme serilmesi, vb.) işe devam edilecektir. Ekskavatör, buldozer, vb. iş makinelerinin kullanılması durumunda makinelerin hareket ettiği alanda çalışan bulunmayacak, yetkili olmayan kimse makineleri kullanmayacaktır. 			

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<ul style="list-style-type: none"> 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (20/06/2012) ile ilgili olarak yayınlanan "İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği (29/12/2012)", "Gürültü Yönetmeliği (23/12/2003)" ve "Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik (02/07/2013)" esasları uygulanacaktır. 			
Toplum Sağlığı ve Güvenliği	<ul style="list-style-type: none"> Sahadaki güvenlik personeli söz konusu olduğunda, çalışanlara ve etkilenen topluluklara karşı güç kullanımı ve uygun davranış konusunda doğru bir eğitim verilmesi sağlanacaktır. Geçici rahatsızlığa sebep olabilecek inşaat faaliyetlerine başlamadan en az iki gün önce vatandaşların, yakında bulunan kurum ve kuruluşların, hastanelerin ve okulların bilgilendirilmesini sağlanacaktır. İnşaat alanın çevresi ve çalışma alanının etrafının kolayca fark edilebilecek şekilde çevrilmesi ve işaretlerin yerleştirilmesini sağlanacaktır. Altyüklenici tarafından hazırlanan ve çalışma sahası krokisi, başlama ve hedeflenen çalışma bitiş tarihleri ile acil durumlarda iletişim kurulabilecek yetkili kişi iletişim bilgilerini içeren broşürün basılması ve bölgedeki tüm işletme ve kurumlara (örneğin; hastane, okul, devlet kurumu, yerel işletmeler) dağıtılmasını sağlanacaktır. Trafik yönlendirme planlarını ve gerekli tabelaları hazırlamak, çalışmalara başlanması öncesinde öngörülen yerlere yerleştirilmesi sağlanacaktır. Yoğun trafik bulunan bölgelerde yapılacak nakliye işlerinin trafiğin yoğun olmadığı saatlerde gerçekleştirilmesi saplanacaktır. Uyarı işaretlerinin geceleri ve kötü hava koşullarında da görülebilecek özellikte olmasına dikkat edilecektir. İnşaat sahalarına İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yönetmeliği'ne uygun olarak "Tehlike", "Giriş 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet mekanizmasına ilişkin kayıtlar İç/dış denetimler Altyüklenici ilerleme raporları Alınan önlemlerin görsel kayıtları 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet Kayıtlarına İlişkin İnceleme Üçüncü taraf denetimleri Toplantı tutanakları Duyuru tutanakları

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<p>Yasaktır” vs. gibi güvenlik tabelalarının konulması sağlanacaktır.</p> <ul style="list-style-type: none"> İnşaat alanlarında her zaman uygun ve yeterli miktarda yangınla mücadele ekipmanı bulundurulması Yerel halkın dükkân, ev, ortak kullanım alanları önünde sürdürülen kazı çalışmaları kapatılana kadar halka mağduriyet yaratmamak için geçici güvenlik köprülerinin oluşturulması Yağışlı günlerde kazı işi yapılmayacak, yağış durduktan sonra kaymaya karşı gerekli önlemler alınarak (kayganlaşmış zeminlerin temizlenmesi veya kaymayı engelleyici malzeme serilmesi, vb.) işe devam edilecektir. 			
Hava Kalitesi	<ul style="list-style-type: none"> Makine ve ekipmanın sürekli bakımı yapılarak eski ve hasar görmüş ekipman yeni teknolojiyle değiştirilecektir. Kaplama ve/veya kontrol ekipmanı (su bastırma, torbalı veya siklon) kullanarak konveyörler ve konteyner gibi malzeme taşıma kaynaklarından gelen tozu en aza indirilecektir. Muhafazaları ve kaplamaları kurmak ve nem içeriğini artırmak gibi kontrol önlemler kullanılarak depolama yığınları dahil açık alan kaynaklarından gelen tozun en aza indirilmesi sağlanacaktır. Toprak ve hafriyat atıkları depo alanlarında rüzgar erozyonu ve tozumanın engellenmesi için sulama ve nem içeriğinin arttırılması gibi önlemlerin yanında gereken yerlerde bitkilendirme yapılacaktır. Araç hareketlerinden kaynaklanan tozu en aza indirmek için su veya toksik olmayan kimyasallar uygulamak gibi toz bastırma teknikleri uygulanacaktır. Saha içi yollarda trafik nedenli toz oluşumunun engellenmesi amaçlı sık kullanılan yolların stabilizasyonu ve veya sulanması sağlanacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet Kayıtları Toz Ölçümleri 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Araçlar ve ekipmanlar ile ilgili bakım kayıtları Devlet kurumlarının verdiği ihtarlar/cezalar Şikâyet kayıtlarına ilişkin inceleme Hava kalitesi ölçüm sonuçları

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<ul style="list-style-type: none"> Yükleme ve boşaltma işlemleri tozmayı engelleyici şekilde yapılacaktır. Tozuma yaratabilecek malzeme taşınması durumunda üstünün örtülmesi sağlanacaktır. Yıkım öncesinde mevcut altyapıdan asbest gibi potansiyel tehlikeli hava kirleticilerini seçici olarak kaldırılacaktır. Katı atıkların yanması önlenecektir. 			
Gürültü ve Titreşim	<ul style="list-style-type: none"> Çalışanlara gerektiğinde 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda belirtilen koruyucu donanım sağlanacaktır. Dışarıda kullanılan ekipman ve araçların düzenli olarak bakımları yapılacaktır. Toplulukların yaşam alanlarında Proje ulaşımının önlenerek veya en aza indirilecektir. Darbe faaliyetleri için geçici gürültü bariyerleri ve deflektörler gibi gürültü kontrol cihazları ve yanmalı motorlar için egzoz susturucu cihazlarının kullanılması tavsiye edilmektedir. Faaliyetleri yerel topluluklarla istişare ederek planlamak, böylece gürültü üretme potansiyeli en yüksek olan faaliyetler günün en az rahatsızlığa neden olacak zaman dilimlerinde planlanacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> Şikayet Kayıtları 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Akşam ve gece saatlerinde inşaat faaliyetlerini yürütülmesi için gerekli izinlerin alınacaktır. Gürültü izleme ve gerekirse titreşim izleme sonuçlarının kontrol edilecektir. Şantiye uygulamalarını kontrol etmek için saha denetimleri yapılacaktır.
Toprak	<ul style="list-style-type: none"> Hafriyattan çıkan alt toprağın Proje Alanında mümkün olduğu yerlerde inşaat çalışmalarında dolgu amacıyla kullanılması sağlanacaktır. Söz konusu çalışmaların tamamlanmasını takiben sahada geçici depolanan hafriyat toprağı kalması durumunda ise Proje Şirketi söz konusu malzemeyi yeniden kullanım ve geri kazanım amaçlı taşıma izni almış nakliye araçlarıyla gerekli izinleri almış depolama sahalarına taşınmasını sağlayacaktır. Yakıt depolama tankları, yağlama yağları ve hidrolik sıvılar gibi diğer sıvıların geçici olarak depolanması için yeterli ikincil muhafaza sağlanacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> Olay/kaza kayıtları – dökülme yaşanan kazalar Görsel kontroller 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Dökülme müdahale kiti denetim kontrol listesi; eksik müdahale ekipmanlarını, kişisel koruyucu donanımları, yangın söndürücüleri veya belgeleri (lisanslar, izinler), değiştirilecek ekipman sayısını ve yer bilgilerini içerecektir. Dökülme riskini önleyici tedbirlere ilişkin denetim kontrol listesi, hangi önleyici bakımın gerçekleştirildiğinin yanı sıra durumu ve gerekli önleyici bakımı belirleyecektir.

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<ul style="list-style-type: none"> Yakıt ikmal alanları ve diğer sıvı transfer alanları için geçirimsiz yüzeylerin kullanılması sağlanacaktır. Çalışanların yakıtların ve kimyasalların doğru transferi ve kullanımı ile dökülmelere müdahale konusunda eğitim alması sağlanacaktır. Sahada taşınabilir dökülme müdahale kiti ve temizleme ekipmanı bulundurulacak ve ekipman kullanımı konusunda eğitim verilecektir. Hareketli ekipmanın sızıntı ve dökülmelere karşı düzenli bakımı yapılacaktır. Dökülme ve sızıntı oluşması durumunda kontamine toprak kaldırılarak uygun şekilde bertaraf veya arıtımı yapılacaktır. Saha içi ve dışı proje trafiğinin belirlenen güzergahlar ile sınırlı olması sağlanacaktır. 			<ul style="list-style-type: none"> Tüm dökülme olayları bildirilecek ve soruşturulacaktır. Düzeltici ve önleyici tedbirlerin etkinliği denetlenecektir.
Su Kaynakları	<ul style="list-style-type: none"> Tehlikeli maddelerin depolanacağı alanlar için geçirimsiz yüzeylerin oluşturulduğu, yağmur suyu ile teması önleyecek belirli alanlar kullanılacak ve bu malzemelerin depolandığı alanlar, yağmur suyu sistemine ulaşması muhtemel sızıntıları önleyecek şekilde tasarlanacaktır. Sahada depolanacak tehlikeli maddeler ve atıklar için ikincil koruma sağlanacak şekilde depolama alanları tasarlanacaktır. Proje Alanında düzenli denetimler yapılarak olası kazalara anında müdahale edilmesi sağlanacak ve kaza nedeni tespit edilip, gerekli tedbirlerin alınması sağlanacaktır. Sediman, yakıt, yağ ve su tutucuların yerleştirilmesi gibi önlemler alınmalıdır. Hafriyat toprağı olması gerektiği gibi belirli alanlarda depolanacaktır. Dökülme olması durumunda kirleticilerin yeraltı sularına karışmasını önlemek için, sıvı maddelerin depolandığı alanlarda dökülme kitleri bulundurulacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> Olay/kaza kayıtları – dökülme yaşanan kazalar Görsel kontroller 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Toprak için belirtilen kaza ve dökülmelerin önlenmesine dair izleme prosedürleri su kaynakları için de geçerlidir.

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<ul style="list-style-type: none"> Tehlikeli madde ve atıkların yönetiminden sorumlu personel atanacak ve bu personelin gerekli eğitimleri alması sağlanacaktır. Kazı yapılan alanlarda araç ve ekipman yakıt ikmali yapılmamalıdır. Yakıt ikmali yalnızca, sahadan çıkan yerüstü drenaj yollarından uzak olan belirli alanlarda gerçekleştirilecektir. Hafriyat alanlarında tehlikeli madde ve atık depolanmayacaktır. Proje Alanı içerisinde uygun drenaj koşulları oluşturulacak ve yağmur suyu toplama sistemi oluşturularak sahadan yüzey akışı ile sediman taşınımı engellenecektir. 			
Atık	<ul style="list-style-type: none"> Atık Yönetim Planını hazırlanacak ve uygulanacaktır. Öncelikli geri dönüştürülecek malzemeler (örneğin; kâğıt, karton, plastik, cam, metal) evsel katı atıklardan uygun ölçüde geri kazanım / geri dönüşüm için ayrılacaktır. Atıkların en aza indirilmesi, ayrıştırılması, etiketlenmesi, depolanması, taşınması ve geri kazanımı/bertarafına yönelik ulusal yönetmelik gerekliliklerine göre sahada toplanacak, ayrıştırılacak, etiketlenecek ve depolanacaktır. Ulusal yönetmelikler ve IFC ÇSG kılavuzları uyarınca oluşacak atık miktarının mümkün olduğunca azaltılması ve hammaddelerin geri kazanımı ve yeniden kullanımına öncelik verilmesini sağlanacaktır. Atık oluşumu, depolanması ve üçüncü taraf atık yönetim tesislerine taşınması ile ilgili kayıt tutulacaktır. Yakıt depolama tankları ve yağlama yağları ve hidrolik sıvılar gibi diğer sıvıların geçici olarak depolanması için yeterli ikincil muhafaza (en az depolama kapasitesinin % 110'u kadar, geçirimsiz ve kimyasallara dirençli) sağlanacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> Görsel kontroller Bertaraf kayıtlarını içeren Atık Denetimleri Atık Beyan Formları Atık gönderim işlemi için kullanılan Taşıma Numarası (MoTAT) 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Tesislerin ve atık bertaraf/arıtma/geri dönüşüm / geri kazanım işlemlerinin doğru ve ulusal ve uluslararası iyi uygulama standartlarına uygun olmasını sağlamak için yüklenicilerin Yasal Yükümlülüğü denetlenecektir. Kazara salımları engellemek ve atıkların uygun şekilde etiketlendiğini ve depolandığını doğrulamak için tüm atık depolama ve toplama alanları düzenli olarak görsel yollarla denetlenecektir. Atıkların bertaraf edilmesine ilişkin kayıtlar düzenli olarak izlenecektir.

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<ul style="list-style-type: none"> Uygun bertaraf yöntemleri uygulamalarının kontrolü için atık geri kazanım/bertaraf tesislerinin izlenmesi sağlanacaktır. Yakıt ikmal alanları ve diğer sıvı transfer alanları için geçirimsiz yüzeyler kullanılacaktır. Çalışanlara yakıtların ve kimyasalların doğru transferi ve kullanımı ile dökülmelere müdahale konusunda eğitim verilecektir. Sahada taşınabilir dökülme önleme ve temizleme ekipmanı ve çalışanlara ekipman dağıtım konusunda eğitim sağlanacaktır. Toplanan, depolanan veya sevk edilen tehlikeli atıklara ilişkin izleme kayıtlarında şunlar yer alacaktır: Tehlikeli atığı oluşturan malzemeler(in) adı ve atık kodu; Fiziksel durumu (yani katı, sıvı, gaz veya bunlardan birinin veya birden fazlasının kombinasyonu); Miktarı (örn., kilogram veya litre, kap adedi); Atık sevkiyat takip belgeleri şunları içerecektir; miktar ve tür, sevkiyat tarihi, taşıma tarihi ve teslim alma tarihi, gönderenin, alıcının ve nakliyecinin kaydı; Tesiste depolama, yeniden paketleme, işleme veya bertaraf etme yöntemi ve tarihi, tehlikeli atıklar için geçerli belirli manifesto belge numaralarına çapraz referans; Tesiste her tehlikeli atığın bulunduğu nokta ve her noktadaki miktar. 			
Atıksu	<ul style="list-style-type: none"> Atıksu Yönetim Planı hazırlanacak ve uygulanacaktır. Sızdırmaz özelliikteki Septik tanklar halk sağlığına yönelik herhangi bir tehlikeyi veya kara, yüzey veya yeraltı sularının kirlenmesini önlemek amacıyla yerel yönetmeliklere ve kılavuzlara uygun şekilde tasarlanacak ve kurulacaktır. Tanklardan boşaltılan atıksuyun arıtım için verildiği AAT'nin deşarj için uygunluğu Proje Şirketi tarafından kontrol edilecektir. 	<ul style="list-style-type: none"> Atıksu Kalite İzleme Raporu 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Septik tankların boşaltılması ve transferi için düzenlenen belgelerin izlenmesi

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
Biyocoşutillik	<ul style="list-style-type: none"> Kalıcı tesislerin yerleştirilmesine tabi olmayan alanların restorasyonuna yönelik "Restorasyon Planı" hazırlanacak. Denize, denize deşarj olan derelere, hiçbir koşulla atık ya da hafriyat dökülmeyecektir. Toz oluşumuna karşı açık alandaki toz emisyonuna neden olan faaliyetlerde sulama uygulanacak, böylece tozların deniz ortamına çökmesi engellenecektir. İstilacı Tür Yönetim Planı hazırlanacak ve uygulanacaktır. İnşaat çalışmaları boyunca inşaat alanı sınırları dışında herhangi bir faaliyet gerçekleştirilmeyecektir. Araç kullanımı, Proje Alanı'nı çevredeki alanlara bağlayan mevcut yollarla sınırlandırılacaktır. Doğal bitki örtüsünün bozulmasını önlemek için arazide sürüş yapılmayacaktır. İnşaat süresince flora türlerinin toz emisyonundan etkilenmesini önlemek için inşaat alanında toz bastırması yapılacaktır. Projenin inşaat aşaması öncesinde fauna popülasyonunun zarar görmesini engellemek amacıyla, alanda görsel kontroller yapılacak, mevcut ise yuvalama alanları tespit edilecek, öncelikli olarak türün kendi kendine çalışma alanının dışına çıkması beklenecek, eğer ki tür buna rağmen alanı terk etmiyorsa kaçırma-kovalama veya yüksek ses çıkarak rahatsız etme yöntemi ile fauna türlerinin alandan uzaklaşması sağlanacaktır. Çalışmalar sırasındaki görsel kontroller de juvenil (yavru) bireyler ile karşılaşılması muhtemeldir. Yavru bireylerin alan dışarısına tek başına çıkması mümkün olmayabilir. Yavru bireyler ve tüm bu kaçırma tekniklerine rağmen alandan uzaklaşmayan ergin bireyler uygun yakalama teknikleri kullanılarak ve zarar görmeyecek şekilde çalışma alanı dışarısına çıkarılacaktır. Çalışma alanı dışarısına çıkarılacak 	<ul style="list-style-type: none"> Görsel kontroller Olay/kaza kayıtları Şikâyet Kayıtları 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi Uzmanlaşmış yüklenici(ler) 	<ul style="list-style-type: none"> Kalıcı tesisler dışındaki alanlarda restorasyon planı uygulanacaktır. Hava ve toz sorunlarını gözden geçirmek için inşaat aşamasında uygulanacak düzenli denetimler ve sonuçlarına dayalı olarak gerekmesi halinde toz bastırma uygulamalarında iyileştirme yapılması sağlanacaktır. Proje sahasında istilacı tür yönetim planı uygulanacak. Türlerin varlığı tespit edilirse istilacı tür yok etme uygulamaları uygulanacaktır. İnşaatla kullanılacak araçların güzergâh kayıtları tutulacaktır. Proje sahası içerisinde karşılaşılan fauna türlerinin kayıtları uzaklaştırma yöntemi ile birlikte kayıt altına alınacaktır.

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<p>türlerin taşınması ve bırakılacağı habitatın oldukça önem taşıması sebebiyle bu işlemler uzman bir biyolog tarafından gerçekleştirilecektir.</p> <ul style="list-style-type: none"> Araç kullanımı, Proje Alanı'nı çevredeki alanlara bağlayan mevcut yollarla sınırlandırılacaktır. Fauna türleri ile araç çarpışmalarını önlemek için arazide sürüş yapılmayacaktır. İnşaat döneminde çalışma alanına fauna girişinin engellenmesi için tel-çit ile alan çevrelenecektir. Proje Alanı içinde çalışanlar ve yükleniciler tarafından vahşi hayvanların avlanması ve toplanması kesinlikle yasaklanacaktır. 			

Tablo 6-2. Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (İşletme Aşaması)

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
Çalışma Koşulları	<ul style="list-style-type: none"> Çalışanların Şikâyet Mekanizmasına erişiminin olmasını ve bu Mekanizmanın farkında olmaları sağlanacaktır. ILO yönetmelikleri gereğince asgari yasal çalışma standartlarının (çocuk işçiliği/zorla çalıştırma, ayrımcılık yasağı, çalışma saatleri, asgari ücretler) karşılanması sağlanacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet mekanizmasına ilişkin kayıtlar Eğitim kayıtları İç/dış denetimler Personele verilen ücretsiz sağlık hizmet kayıtları 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet Kayıtlarına İlişkin İnceleme Çalışanlarla yapılan görüşmeler Üçüncü Taraf Denetimleri Sahada rastgele yapılan denetim Sağlık kontrolüne ilişkin kayıtlar
Paydaş Katılımı	<ul style="list-style-type: none"> Topluluklarla etkileşim / iletişim kurmak ve katılım için yeterli süre planlanması Projenin yönetimi hakkında yerel makamlar ve topluluklar ile düzenli olarak müzakere yapılması sağlanacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> Toplantı Tutanakları Şikâyet Mekanizması Paydaş Katılım Planı 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet Kayıtlarına İlişkin İnceleme Üçüncü taraf denetimleri Toplantı tutanakları
Şikâyet Mekanizması	<ul style="list-style-type: none"> Etkilenebilecek bireylerin Proje ile ilgili endişelerini ifade etmelerine olanak sağlamak için etkin bir Şikâyet Mekanizmasını devreye sokulması sağlanacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> Mevcut Şikâyet Mekanizması, kaydedilen şikâyetler 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet Kayıtlarına İlişkin İnceleme Üçüncü taraf denetimleri

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
Toplum Sağlığı ve Güvenliği	<ul style="list-style-type: none"> Geçici rahatsızlığa sebep olabilecek onarım / bakım faaliyetlere başlamadan en az iki gün önce vatandaşların, yakında bulunan kurum ve kuruluşların, hastanelerin ve okulların bilgilendirilmesi sağlanacaktır. Onarım / bakım alanının çevresi ve çalışma alanının etrafının kolayca fark edilebilecek şekilde çevrilmesi ve işaretlerin yerleştirilmesi sağlanacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet mekanizmasına ilişkin kayıtlar İç/dış denetimler Altyüklenici ilerleme raporları Alınan önlemlerin görsel kayıtları 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet Kayıtlarına İlişkin İnceleme Üçüncü taraf denetimleri Toplantı tutanakları Duyuru tutanakları
İş Sağlığı ve Güvenliği	<ul style="list-style-type: none"> İşletme döneminde karşılaşılabilecek potansiyel riskler, belirlenen risklerin önlenmesi için tedbirler ve bu tedbirlere dair takip eden planların da bulunduğu kapsamlı bir İş Sağlığı ve Güvenliği Planı hazırlanacaktır. Projenin işletme aşaması için bir iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi kurulacaktır İşletme aşamasında çalışanlar, iş tanımları, sorumlulukları, bölge halkı ile olan ilişkileri ve yapılan işle ilgili sağlık ve güvenliği tehdit edecek riskler hakkında işe başlamadan önce bilgi sahibi olacaktır. Çalışanlara gerekli kişisel koruyucu ekipmanlar sağlanacak ve düzenli eğitimlerle iş ve iş güvenliği ile ilgili bilgi verilecektir. İşletme süresince yapılacak tüm işler için çalışmalara başlamadan önce Risk Değerlendirme Raporu hazırlanacak olup, risklerin bertarafı için gerekli önlemler alınacaktır. Olası bir kaza ve acil durum için "Acil Durum Planları" hazırlanacak ve acil durum ekipleri kurularak acil durum senaryolarına uygun tatbikat ve eğitimler yapılacaktır. Çalışanlara COVID-19 semptomları, nasıl korunmaları ve semptomlar ortaya çıktığında 	<ul style="list-style-type: none"> Görsel Kontroller, İç ve Dış Tetkikler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Müfettiş Denetimleri, Saha Gözetim Raporları, Ziyaretçi Takip Kayıtları, 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Olay/kaza kayıtları Ramak Kala Olay Takip Formu, Tutanaklar, İş Ekipmanlarına ait Periyodik Kontrol ve Bakım Formları, Eğitim Kayıtları, Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) Zimmet Formları, KKD Envanter Listesi, İş İzin Belgeleri, Covid-19 Vaka Kayıt ve Takip Listesi, Ortam Ölçümleri Kayıtları,

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<p>ne yapılması gerektiği konusunda düzenli aralıklarla eğitim verilecektir.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Çalışma ortamları, makina ve ekipmanların temizlik ve hijyeni sağlanacaktır. Çalışanların alınan önlemlere ve kurallara uyması sağlanacaktır. • Çalışmanın bölgede yaşayan insanlara (özellikle çocuklara, yaşlılara, engellilere) zarar vermemesi için, insanların inşaat alanına girmesi plastik bantlar, bariyerler, fosforlu veya aydınlatmalı uyarı işaretleri ile engellenecektir. • Yağmur suyu drenaj sisteminin giriş ağızlıkları çalınmaması ve zarar görmemesi için yeterince sağlam olacaktır. • Gezer Köprülü Vinç, Mobil Vinç, Ekskavatör, Transpalet, buldozer, vb. iş makinelerinin kullanılması durumunda makinelerin hareket ettiği alanda çalışan bulunmayacak, yetkili olmayan kimse makineleri kullanmayacaktır. • İş Ekipmanları (Vinç, Forklift vb.), Basıncı Kaplar (Kompresör Hava Tankı, Sıcak Su Kazanı vb.) Elektrik Tesisatı ve Yangından Korunma Sistemi Kapsamında kullanılan tüm ekipmanların periyodik kontrol ve bakımları yaptırılacaktır. • 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (20/06/2012) ile ilgili olarak yayınlanan "İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği (29/12/2012)", "Gürültü Yönetmeliği (23/12/2003)" ve "Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik (02/07/2013)" esasları uygulanacaktır. • Saha değişikliği, yeni makina alımı, envanterden makina çıkartılması gibi durumlar başta olmak üzere ihtiyaç duyulması halinde ortam ölçümleri yaptırılacaktır. 			

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<ul style="list-style-type: none"> İşe yeni alınan, Periyodik Sağlık Muayene zamanı gelen (Çok Tehlikeli İşlerde 1 yıl süre ile), iş kazası geçiren personele periyodik sağlık muayenesi yaptırılarak kayıtları saklanacaktır. 			
Sera gazı emisyonları ve enerji verimliliği	<ul style="list-style-type: none"> Enerji kullanımını sektör standartlarıyla karşılaştırmak ve verimsizlikleri belirlemek için her işlem ve makine için kullanılan enerji ölçümü yapılacaktır. Eski ve artık kullanılmayan makineler enerji tasarruflu teknolojiyle değiştirilecektir. Yüksek gerilimi veya düşük gerilimi önlemek için gerilim optimizasyon sistemi kurulacaktır. Çalışanlar, amirler ve bölge müdürleri için enerji tasarrufuyla ilgili farkındalık ve eğitim programı uygulanacaktır. Çalışanlar kullanılmadığında makine ve ışıkları kapatmaları yönünde eğitilecektir. Ekipmanların enerji verimliliğini artırmak için düzenli bir bakım programı uygulamak Kablo tesisatını kontrol etmek ve elektrik kaçağına neden olmamaları için hasar görmüş kabloları değiştirmek veya onarmak 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet Kayıtları 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Araçlar ve ekipmanlar ile ilgili bakım kayıtları Devlet kurumlarının verdiği ihtarlar/cezalar
Hava Kalitesi	<ul style="list-style-type: none"> EAF'lerden kaynaklanan partikül madde emisyonlarını önlemek ve kontrol etmek için önerilen önlemler şunları kapsar: <ul style="list-style-type: none"> Gazın hızlı soğutulması ve torba filtrelelere uygulaması. Torba filtreler, uçucu safsızlıkları daha fazla yakalamak için emiciler (örneğin kireç veya karbon) ile astarlanabilir; Direkt gaz çıkışı ve davlumbaz kullanılması ve temizlenmesi. CO emisyonlarını azaltmak için önerilen kirlilik önleme ve kontrol teknikleri aşağıdakileri kapsar: 	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet Kayıtları Hava emisyonları (NOx, Metal dumanı, CO, Toz, VOC vb.) 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Araçlar ve ekipmanlar ile ilgili bakım kayıtları Devlet kurumlarının verdiği ihtarlar/cezalar Şikâyet Kayıtlarına İlişkin İnceleme Hava kalitesi ölçüm sonuçları

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<ul style="list-style-type: none"> ○ CO içeren gazların geri dönüştürülmesi; ○ EAF prosesinde köpüklü cüruf uygulamalarının kullanımı. • HF ve HCl emisyonlarını azaltmak için önerilen kirlilik önleme ve kontrol teknikleri aşağıdakileri kapsar: <ul style="list-style-type: none"> ○ Sırasıyla partikül madde ve kükürt oksit emisyonlarını kontrol etmek için tipik olarak kurulan kuru tozsuzlaştırma veya ıslak fırçalama (wet scrubbing) tekniklerinin kullanımı; ○ Malzeme seçim süreci boyunca hammadde yoluyla klor girişinin kontrol edilmesi; ○ Deniz suyu püskürtmekten kaçınma; • Proses sıcaklığı seçimi ve torba filtre kullanımı ile Endüstriyel Emisyonlar Direktifi 2010\75\EU Demir ve Çelik Üretiminde En İyi Teknikler Referans dokümanına uygun iyi uygulama yöntemleri kullanılarak emisyonlar minimize edilecektir. • PAH vb. emisyonları engellemek için iyi uygulama yöntemleri kullanılacaktır; plastiklerin ve organiklerin ayrıştırılması, radyoaktif materyallerin ayrıştırılması vb. • İşleme almadan önce boya, yağ ve diğer organik maddeler içeren hurdalar ayrıştırılacak ve bu kısımlar fırına alınmayacaktır. • Boya, yağ (örn. kesme yağları), PVC (polivinil klorür) veya diğer organik maddeler içeren hurdalar ısıtılma işlemi alınmadan ayrıştırılacaktır. • CO ve TOC YSK değerleri sınır değerlerin altında kalmasına rağmen, Proje Alanının OSB içerisinde yer alması dolayısı ile mevcut durumun analiz edilmesi açısından ölçüm yapılması önerilmektedir. 			

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
Gürültü ve Titreşim	<ul style="list-style-type: none"> Proses binaları çevrelenmeli ve/veya yapıları yalıtılmalıdır. Hurda ve ham demir depolama ve işleme alanlarının üstü ve etrafı kapatılmadık. Fanlar çevrelenmeli, havalandırma boruları yalıtılmalı ve damper kullanılmalıdır. EAO'larda köpük cürufu uygulamasını benimsenmelidir. Gerektiğinde gece saatlerinde hurda işleme ve nakliyesinin sınırlandırılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Şikayet Kayıtları 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Gürültü izleme ve gerekirse titreşim izleme sonuçlarının kontrol edilecektir. Gerektiğinde gürültü susturucularının kullanılmasını sağlanmalıdır. Gece saatlerinde çalışma sınırlandırılmalıdır.
Toprak	<ul style="list-style-type: none"> Etki azaltma önlemleri olarak, inşaat aşaması için verilen etki önlemlerinin yanında bu tablonun Atık bölümünde verilen tehlikeli atık yönetimine dair önlemler ve İş Sağlığı ve Güvenliği bölümünde verilen tehlikeli madde yönetimine dair alınması gereken etki azaltma ve iyileştirme önlemleri uygulanmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Olay/kaza kayıtları – dökülme yaşanan kazalar Görsel kontroller 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Dökülme müdahale kiti denetim kontrol listesi eksik müdahale ekipmanlarını, kişisel koruyucu donanımları, yangın söndürücüleri veya belgeleri (lisanslar, izinler), değiştirilecek ekipman sayısını ve yer bilgilerini içerecektir. Dökülme riskini önleyici tedbirlere ilişkin denetim kontrol listesi, hangi önleyici bakımın gerçekleştirildiğinin yanı sıra durumu ve gerekli önleyici bakımı belirleyecektir. İki yılda bir yapılacak dökülme müdahale tatbikatı, eğitim veya ÇSYP için gerekli revizyonlara ilişkin bilgi sağlayacaktır. Tüm dökülme olayları bildirilecek ve soruşturulacaktır. Düzeltici ve önleyici tedbirlerin etkinliği denetlenecektir.
Su Kaynakları	<ul style="list-style-type: none"> Evsel atıksuların geri kazanımı ile su kullanımı minimize edilecektir. 	<ul style="list-style-type: none"> Olay/kaza kayıtları – dökülme yaşanan kazalar Görsel kontroller 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Toprak için belirtilen kaza ve dökülmelerin önlenmesine dair izleme prosedürleri su kaynakları için de geçerlidir.

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<ul style="list-style-type: none"> Yağmur suyu toplama sistemi aracılığıyla toplanan su; proses suyu ya da sulama suyu amaçlı kullanılacaktır. Tehlikeli maddelerin dökülme önleme ve kontrol yöntemlerini içeren bir Tehlikeli Madde Yönetim Planı hazırlanacak ve uygulanacaktır. Herhangi bir dökülme yaşanması durumuna karşı, absorban malzemeler içeren müdahale kitleri işçilerin kolay erişebileceği alanlarda bulundurulacaktır. Saha personeline dökülme kitlerinin kullanımı konusunda eğitim verilecektir. Dökülmelere karşı olabildiğince çabuk müdahale edilecek ve kirlenmiş malzemeler toplanarak uygun şekilde bertarafı sağlanacaktır. Tüm personel ve alt yüklenicilerin, herhangi bir olayı raporlaması istenecektir; bu raporlar soruşturmaya tabi olacak ve gerektiğinde düzeltici ve önleyici eylemler uygulanacaktır. Tehlikeli malzemeleri depolamak için kullanılan ekipmanların düzenli periyodik sağlık kontrol testlerinin yapılması gerekmektedir ve uygun sızıntı tespit sistemleri kullanılacaktır Yer üstü depolama tankı düzenlemeleri, ikincil muhafazanın en büyük tank hacminin en az yüzde 110'unu içerecek şekilde boyutlandırılmasını gerektirir. Herhangi bir dökülme olayıyla kirlenmiş toprak, uygun şekilde bertaraf için sahadan uzaklaştırılacaktır. Proje Alanı içerisinde uygun drenaj koşulları oluşturulmalı ve yağmur suyu toplama sistemi oluşturularak sahadan yüzey akışı ile sediman taşınımı engellenmesi sağlanacaktır. 			

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<ul style="list-style-type: none"> Oluşturulacak yağmur suyu toplama sistemi kontaminasyon olasılığı bulunan alanlardan toplanan yağmur suları (araç bakım alanları, hurda, atık depo alanları, vb.) ile kontaminasyon oluşmamış alanlardan (örn. idari tesisler, vb.) toplanan yağmur sularının karıştırılmamasını sağlayacak şekilde olmalıdır. Kontamine olmayan yağmur suları sediman içeriğinin çökeltilmesi sonrası doğal drenaja yönlendirilirken kontamine alanlardan toplanan suların uygun şekilde arıtım ve geri kazanımı sağlanacaktır. 			
Atık	<ul style="list-style-type: none"> Atık Yönetim Planını hazırlanacak ve uygulanacaktır. Ara depolama tesisleri, atıkların türüne göre güvenli bir şekilde depolanmasını sağlayacak işletim ve donatıma sahip olmak zorundadır. Tesise kabul edilecek atık içeriğinde radyoaktif madde bulunup bulunmadığının tespiti maksadıyla tesis girişinde radyasyon paneli bulunacaktır. Birbirleriyle reaksiyona girebilecek atıkların depo alanı içerisinde ayrı bölmelerde depolanması esastır. Ara depolama tesislerinde depolama süresi, atıkların miktarına bakılmaksızın bir yılı geçemez. Ancak bu süre zorunlu hallerde Bakanlığın uygun görüşü ile uzatılır. Ara depolama tesislerinde patlayıcı ve radyoaktif atıkların depolanmasına izin verilmez. EAF cürufunun yeniden kullanımının finansal veya teknik olarak mümkün olmadığı durumlarda, atık gazın işlenmesinden kaynaklanan toz ile birlikte cüruf ve toz özellikleri dikkate alınarak tasarlanmış bir depolama sahasında bertaraf edilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> Görsel kontroller Bertaraf kayıtlarını içeren Atık Denetimleri Atık Beyan Formları Atık gönderim işlemi için kullanılan Taşıma Numarası (MoTAT) 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi 	<ul style="list-style-type: none"> Tesislerin ve atık bertaraf/arıtma/geri dönüşüm / geri kazanım işlemlerinin doğru ve ulusal ve uluslararası iyi uygulama standartlarına uygun olmasını sağlamak için yüklenicilerin Yasal Yükümlülüğü denetlenecektir. Kazara salımları engellemek ve atıkların uygun şekilde etiketlendiğini ve depolandığını doğrulamak için tüm atık depolama ve toplama alanları düzenli olarak görsel yollarla denetlenecektir. Atıkların bertaraf edilmesine ilişkin kayıtlar düzenli olarak izlenecektir.

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<ul style="list-style-type: none"> Haddeleme ve bitirme işlemlerinden kaynaklanan metalik atıklar ve yan ürünler (ör. talaş kaldırma/talaş, kazıma tozları, hadde tufali, su arıtma ve hadde tufal çamuru, öğütme çamuru ve yağ/gresler) proseste yeniden kullanılmalıdır. Bazı yan ürünler (örneğin, su arıtma tesislerinden gelen yağlı hadde tufal ve öğütme çamurları) proses gereksinimlerine bağlı olarak tesis içi geri dönüşümden önce şartlandırılmalı ve yağ içeriği azaltılmalıdır. Filtre tozu, cüruf ve atık metallere elde edilen metaller geri kazanılmalı ve geri dönüştürülmelidir. 			
Atıksu	<ul style="list-style-type: none"> Atıksu Yönetim Planı hazırlanacak ve uygulanacaktır. Endüstriyel atıksu oluşumunun önlenmesi adına proseste kullanılan su kapalı ve açık devre sistemler ile yeniden kullanılacaktır. Evsel atıksu kurulacak atıksu arıtma tesisinde arıtılacak ve arıtılan atıksu tufal soğutma, bahçe sulama gibi işlemlerde tekrar kullanılacak, böylece atıksu oluşumu önlenecektir. Bir atıksu kütesinin sulamada kullanımına uygunluğu, valilikçe il çevre ve orman müdürlüğü, il tarım müdürlüğü ve devlet su işleri bölge müdürlüğünden oluşturulacak komisyonca belirlenir. 	<ul style="list-style-type: none"> Atıksu Kalite İzleme Raporu AAT işleyişine dair kontroller (görsel controller) 	Proje Şirketi	<ul style="list-style-type: none"> Atıksu kalitesi izlemesi için yapılan ölçüm sonuçlarının izlenmesi
Biyçeşitlilik	<ul style="list-style-type: none"> Proses suyu ve evsel atık suları içeren herhangi bir atık su deşarjı yapılmayacaktır. Alandaki sızıntı sularının yağmur suyu toplama sistemi ile toplanacaktır ve uygun şekilde geri 	<ul style="list-style-type: none"> Görsel kontroller Olay/kaza kayıtları Şikâyet Kayıtları 	<ul style="list-style-type: none"> Proje Şirketi Uzmanlaşmış yüklenici(ler) 	<ul style="list-style-type: none"> Kalıcı tesisler dışındaki alanlarda restorasyon planı uygulanacaktır Proje sahasında istilacı tür yönetim planı uygulanacak. Türlerin varlığı tespit edilirse

Başlık / Potansiyel Etki	Etki Azaltma, Yönetme ve İyileştirme Tedbirleri	Doğrulama Araçları	Sorumluluk	İzleme Prosedürü
	<p>kullanımının yapılacak olup denize deşarj yapılmayacaktır.</p> <ul style="list-style-type: none"> Denize, denize deşarj olan derelere, hiçbir koşulla atık dökülmeyecektir YAS ile kirlenici taşınımının engellenmesi için sahada dökülme ve sızıntılara karşı acil önlem alınacak ve kontaminasyon olan bir bölge olması halinde hemen kontamine toprağın yerinden alınarak rehabilitasyon veya uygun şekilde bertarafı sağlanacaktır. Kalıcı tesislerin yerleştirilmesine tabi olmayan alanların restorasyonuna yönelik "Restorasyon Planı" hazırlanacaktır. İstilacı Tür Yönetim Planı hazırlanacak ve uygulanacaktır Araç kullanımı, Proje Alanı'nı çevredeki alanlara bağlayan mevcut yollarla sınırlandırılacaktır. Fauna türleri ile araç çarpışmalarını önlemek için arazide sürüş yapılmayacaktır. 			<p>istilacı tür yok etme uygulamaları uygulanacaktır.</p> <ul style="list-style-type: none"> Çalışmada kullanılacak araçların güzergâh kayıtları tutulacaktır. Daha önce verilen atık su, toprak yönetimi planları uygulanacaktır.

Tablo 6-3. Çevresel ve Sosyal İzleme Planı (İnşaat Aşaması)

Başlık / Potansiyel Etki	İzleme Önlemleri	Hassas Alıcılar	Zamanlama ve Sıklık	Sorumlu Taraf
Çalışma Koşulları	<p>Proje kapsamında doğrudan ve dolaylı istihdam edilmiş personellere uluslararası finans kuruluşlarına uygun çalışma koşulları sağlanmaması gibi durumların önüne geçmek için,</p> <ul style="list-style-type: none"> İç ve dış denetimler Şikâyet kayıtları Kaza kayıtları <p>Eksiksiz tutulmalı ve değerlendirilmelidir.</p>	Proje'nin inşaat aşamasında çalışan herkes	İnşaat döneminde aralıksız	Proje Şirketi Yükleniciler
Paydaş Katılımı	<ul style="list-style-type: none"> Halktan gelen şikâyetlerin sayısı Bir aylık hedef zaman diliminde yanıtlanan şikâyet sayısı Şikâyet Mekanizmasının uygulanması hakkında paydaşlara geri bildirimde bulunulması Şikâyet Prosedürünün uygulanmasını ve şikâyetlerin yeterli bir şekilde ele alınmasını sağlamak için; <ul style="list-style-type: none"> Şikâyet Prosedürüyle ilgili iç denetim yapılması yapılacak olan iç ve dış denetimlerde kontrol edilmelidir. 	Proje'nin tüm paydaşları	İnşaat döneminde aralıksız	Proje Şirketi
Şikâyet Mekanizması	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyet kayıtları ve sonuçlanmış şikâyetlerin analizi Merkezi sistem veri tabanı 	Proje çalışanları ve halk	İnşaat ve işletme sürecinde aralıksız	Proje Şirketi Yükleniciler

Başlık / Potansiyel Etki	İzleme Önlemleri	Hassas Alıcılar	Zamanlama ve Sıklık	Sorumlu Taraf
	<ul style="list-style-type: none"> Şikayet kutularının var olması / erişilebilirliği İç ve dış denetimler 			
Toplum Sağlığı ve Güvenliği	<ul style="list-style-type: none"> İkaz panolarının yerinde olup olmadığı, reflektör lambalarının çalışıp çalışmadığı kontrol edilecektir. Güvenlik personeli tarafından çalışma alanına görevliden başkasının girmemesi sağlanmalıdır. 	Proje Alanı ve Çevresi	Her gün	Proje Şirketi
İş Sağlığı ve Güvenliği	<ul style="list-style-type: none"> Şantiyede yasal süresinde, ISG Uzmanı bulundurulacak olup "İSG Uzmanlarının Görev Yetki ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmelik" esasları doğrultusunda hareket edilecektir. Periyodik kontrol listeleri doldurularak 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bağlı Yönetmeliklerin gereği kontrol edilecektir. Ayrıca Risk analizi ve Acil Durum Müdahale programına göre kontrol edilecektir. İSG kapsamında ortam ve kişisel maruziyet gürültü ölçümleri yaptırılacak gürültü derecesi sınır değerleri geçmeyecektir. Geçmesi durumunda işçilere baret, kulaklık veya kulak tıkaçları gibi uygun koruyucu araç ve gereçler verilecektir. Toz çıkışı olan işlerde çalışan işçilere, işin özelliğine ve tozun niteliğine göre uygun kişisel korunma araçları ile maskeler verilecektir. 	Proje Alanında Bulunan Herkes	Her gün	Proje Şirketi
Hava Kalitesi	<p>İnşaat aşamasında hava kalitesinin izlenmesi için bir Uygulama Yöntemi hazırlanacaktır. Uygulama Yöntemi aşağıdakiler için hüküm sağlayacaktır:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hava kalitesine etki eden faaliyetlerin periyodik görsel denetimleri. Önemli etkilerin gözlemlendiği durumlarda, bunlar kaydedilecek ve etki önlenecektir. Hava ve toz sorunlarını gözden geçirmek için inşaat aşamasında uygulanacak düzenli 	Proje Alanına en yakın yerleşim yerleri ve doğal habitatlar	Şikayet alındığında 6 ayda bir periyodik toz ölçümü (mevcut durum ölçüm noktalarında)	Proje Şirketi

Başlık / Potansiyel Etki	İzleme Önlemleri	Hassas Alıcılar	Zamanlama ve Sıklık	Sorumlu Taraf
	<p>denetimler ve gerektiği gibi değiştirilen toz bastırma teknikleri.</p> <ul style="list-style-type: none"> Önemli toz şikayetleri alınırsa, önemli inşaat faaliyetlerinin rüzgâr yönünde ve rüzgâra karşı toz birikiminin pasif olarak izlenmesi gerçekleştirilecektir. İzleme, uluslararası kabul görmüş bir teknik kullanılarak gerçekleştirilecektir. 			
Gürültü ve Titreşim	<ul style="list-style-type: none"> Proje çevresi yakınında konumlanan Azganlık Mahallesi ve İsdemir Lojmanları gürültüye hassas alıcılar olarak belirlenmiş olup, burada yaşamını sürdüren kişilerden gürültü konusunda şikayet alınması durumunda ölçüm yapılacak ve ihtiyaç durulması halinde gerekli önlemlerin alınması sağlanacaktır. 	Proje Alanına en yakın yerleşim yerleri ve doğal habitatlar	Şikayet alındığında	Proje Şirketi
Su Kaynakları	<p>Tehlikeli maddelerin (yakıt, hidrolik yağlar gibi) kullanımı sırasında ve kullanılan araç ve ekipmanların yakıt ikmali sırasında meydana gelebilecek dökülmelerden kaynaklı yeraltı suyu kalitesi etkilenebilmektedir.</p> <ul style="list-style-type: none"> Yüzey suyu numuneleri; yağışlı mevsimde iki ve kuru mevsimde iki defa, Proje faaliyetlerinin yürütüldüğü alanlarda toplanacaktır. 	Suluca Deresi İskenderun Körfezi	İnşaat aşaması boyunca, yağışlı mevsimde iki defa, kuru mevsimde iki defa ölçüm yapılacaktır. Yeraltı suyu kalitesi herhangi bir kaza olayı yaşandığında ölçülmelidir.	Proje Şirketi
Biyoçeşitlilik	<ul style="list-style-type: none"> Restorasyon sonrası alanlar, tohumlanmış veya dikilmiş türlerin doğru gelişimini ve doğal bitki örtüsünün yeniden kolonileşmesini sağlamak için izlenecektir. İnşaat sahası içinde ve çevresinde istilacı flora türlerinin varlığı ve yayılımı vejetatif sezon boyunca uzman bir botanikçi tarafından izlenecek, gerekirse yayılmayı önlemek için bir yok etme uygulaması başlatılacaktır. 	Doğal habitatlar	İnşaat Aşaması boyunca Nisan-Eylül ayları arasında üç ayda bir izlenecektir	Proje Şirketi Uzmanlaşmış yüklenici(ler)

Başlık / Potansiyel Etki	İzleme Önlemleri	Hassas Alıcılar	Zamanlama ve Sıklık	Sorumlu Taraf
	<ul style="list-style-type: none"> İnşaat sahasının çevresinde bulunan doğal habitatlar üzerindeki dolaylı ve doğrudan etkiler, bitki örtüsü üzerindeki toz birikimi ve atık veya tehlikeli madde sızıntısının varlığı değerlendirmek için izlenecektir.	Flora türleri	İnşaat Aşaması boyunca, ayda bir izlenecektir	Proje Şirketi Uzmanlaşmış yüklenici(ler)
	<ul style="list-style-type: none"> Erişim yolu boyunca veya şantiyede yaban hayatı veya canlı hayvanların veya karkasların gözlemlenmesiyle ilgili kazalar kaydedilecektir.	Fauna türleri	Tüm inşaat aşaması boyunca her 3 ayda bir sunulacak olay/gözlem raporları	Proje Şirketi Uzmanlaşmış yüklenici(ler)

Tablo 6-4. Çevresel ve Sosyal İzleme Planı (İşletme Aşaması)

Başlık / Potansiyel Etki	İzleme Önlemleri	Hassas Alıcılar	Zamanlama ve Sıklık	Sorumlu Taraf
Çalışma Koşulları	<p>Proje kapsamında doğrudan ve dolaylı istihdam edilmiş personele uluslararası finans kuruluşlarına uygun çalışma koşulları sağlanmaması gibi durumların önüne geçmek için,</p> <ul style="list-style-type: none"> • İç ve dış denetimler • Şikâyet kayıtları • Kaza kayıtları <p>Eksiksiz tutulmalı ve değerlendirilmelidir.</p>	Proje'nin inşaat aşamasında çalışan herkes	İşletme boyunca	Proje Şirketi Yükleniciler
Paydaş Katılımı	<ul style="list-style-type: none"> • Halktan gelen şikâyetlerin sayısı • Bir aylık hedef zaman diliminde yanıtlanan şikâyet sayısı • Şikâyet Mekanizmasının uygulanması hakkında paydaşlara geri bildirimde bulunulması <ul style="list-style-type: none"> ○ Şikâyet Prosedürünün uygulanmasını ve şikâyetlerin yeterli bir şekilde ele alınmasını sağlamak için <p>Şikâyet Prosedürüyle ilgili iç denetim yapılması yapılacak olan iç ve dış denetimlerde kontrol edilmelidir.</p>	Proje'nin tüm paydaşları	İşletme sürecinde aralıksız	Proje Şirketi
Şikâyet Mekanizması	<ul style="list-style-type: none"> • Şikâyet kayıtları ve sonuçlanmış şikâyetlerin analizi • Merkezi sistem veri tabanı 	Proje çalışanları ve halk	İşletme süreci	Proje Şirketi Yükleniciler

Başlık / Potansiyel Etki	İzleme Önlemleri	Hassas Alıcılar	Zamanlama ve Sıklık	Sorumlu Taraf
	<ul style="list-style-type: none"> • Şikayet kutularının var olması / erişilebilirliği • İç ve dış denetimler 			
Toplum Sağlığı ve Güvenliği	<ul style="list-style-type: none"> • Şikayet Kayıtları • Güvenlik Kayıtları • Sağlık Kayıtları • Şikayet Kayıtları • Gürültü ve Toz Ölçümleri • Şikayet Kayıtları • Su ve Hava Kalitesi Ölçüm Kayıtları • İşletme süresince denetlenmelidir. 	Proje çalışanları ve etki alanında kalan yerler	İşletme Sürecinde aralıksız	Proje Şirketi Yükleniciler
İş Sağlığı ve Güvenliği	<ul style="list-style-type: none"> • İSG Uzmanı/İşyeri Hekimi ataması • Risk Analizi • Acil Durum Müdahale Planları (ADM) ve Ekipleri • İş araçları/ekipmanlar periyodik kontrolleri • İSG izleme planı • Yıllık Çalışma Planı • İSG Eğitimleri • İSG Kurulu/Toplantıları • İSG Ölçümleri 	Proje Alanı, tüm proje çalışanları ve altyükleniciler	İşletme Sürecinde aralıksız	Proje Şirketi Yükleniciler
Hava Kalitesi	<p>İşletme aşamasında hava kalitesinin izlenmesi için bir Uygulama Yöntemi hazırlanacaktır. Uygulama Yöntemi aşağıdakiler için hüküm sağlayacaktır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hava kalitesine etki eden faaliyetlerin periyodik görsel denetimleri. Önemli etkilerin gözlemlendiği durumlarda, bunlar kaydedilecek ve etki önlenecektir. • Önemli toz şikayetleri alınırsa, önemli inşaat faaliyetlerinin rüzgâr yönünde ve rüzgâra karşı toz birikiminin izlenmesi gerçekleştirilecektir. 	Proje Alanına en yakın yerleşim yerleri ve doğal habitatlar	249919.90 doğu 4064646.29 kuzey koordinatında PM10 değeri sürekli izlenmelidir. Yıl bazlı baca gazı emisyollarının; toz, metal, nitrojen ve sülfür oksit ve organik madde (örn. VOC, klorobenzenler,	Proje Şirketi

Başlık / Potansiyel Etki	İzleme Önlemleri	Hassas Alıcılar	Zamanlama ve Sıklık	Sorumlu Taraf
	<p>İzleme, uluslararası kabul görmüş bir teknik kullanılarak gerçekleştirilecektir.</p> <p>Çevre izni veya emisyon izni bulunan işletmeler için; Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmeliğe göre çevre iznine ve lisansına tabi işletmelere iznin verildiği sırada öngörülen verilerden herhangi bir sapma olup olmadığını ve tesiste gerçekleştirilen iyileştirmeleri her iki yılda bir, rapor etmek zorundadır.</p>		PCB, PAH ve PCDD/F) takibi yapılmalıdır.	
Gürültü ve Titreşim	Yapılan gürültü modellemesi çalışması sonucunda; gürültü seviyeleri mevcut durumda proje standart değerlerini aşmaktadır. Projenin gürültüye katkı seviyesi IFC'nin belirlediği 3 dB(A) değerini aşmamaktadır. Bu yüzden, çevre izinleri kapsamında iki yılda bir yapılması gereken gürültü ölçümleri izleme için yeterli olacaktır.	Proje Alanına en yakın yerleşim yerleri ve doğal habitatlar	Şikayet alındığında Çevre izni kapsamında yapılan ölçümler	Proje Şirketi
Su Kaynakları	Tehlikeli maddelerin kullanımından kaynaklanan kazara dökülmeler yeraltı suyu seviyesine ulaştığında ya da bu dökülmelerin yüzey suyu drenajına karıştığı durumlarda su kalitesinde bozulmaya sebep olmaktadır.	Suluca Deresi İskenderun Körfezi Yeraltı Suyu	Herhangi bir kaza olayı yaşandığında su kalitesi ölçümü yapılmalıdır.	Proje Şirketi
Biyçeşitlilik	Restorasyon sonrası alanlar, tohumlanmış veya dikilmiş türlerin doğru gelişimini ve doğal bitki örtüsünün yeniden kolonileşmesini sağlamak için izlenecektir. İnşaat sahası içinde ve çevresinde istilacı flora türlerinin varlığı ve yayılımı vejetatif sezon boyunca uzman bir botanikçi tarafından izlenecek, gerekirse yayılmayı önlemek için bir yok etme uygulaması başlatılacaktır.	Doğal habitatlar	Restorasyondan sonra ilk üç yıl için Nisan-Eylül ayları arasında üç ayda bir izlenecektir	Proje Şirketi Uzmanlaşmış yüklenici(ler)

7 TEMEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Aşağıdaki Tablo 7-1, inşaat ve işletme aşamasında önerilen etki azaltma stratejilerinin ilerlemesini ve etkinliğini değerlendirmek için kullanılacak Temel Performans Göstergelerini (KPI'lar) ve ilgili hedefleri özetlemektedir. Mutabık kalınan KPI'lar, Proje Şirketi ve Yüklenici veya Alt Yüklenici ve Proje Operatörü ile ortaklaşa geliştirilecektir.

Tablo 7-1. Temel Performans Göstergeleri

KPI	Hedef
Hava Kalitesi	
Hava Kalitesi Proje Standartlarına Uyumsuzluk	Yılda sıfır şikayet ve oluşturulan Proje Standartlarının aşılması.
Alınan Şikayetler	Hava kalitesi ile ilgili şikayet sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi.
Toz için düzenli İzleme Sonuçları	Ulusal ve uluslararası standartlarca belirlenen proje standartlarının aşılması
Toz, metal, nitrojen ve sülfür oksit ve organik madde (örn. VOC, klorobenzenler, PCB, PAH ve PCDD/F) emisyonlarının izleme sonuçları	Ulusal ve uluslararası standartlarca belirlenen proje standartlarının aşılması
Gürültü	
Gürültü Proje Standartlarına Uyumsuzluk	Yıl bazlı şikayet almama durumu ve Proje Standartlarının aşılması
Alınan Şikayetler	Yıl bazlı şikayet almama durumu ve gürültünün mümkün olduğunca minimize edilmeye devam etmesi
Su Kalitesi	
Dökülme Olayları	Raporlanan su kalitesiyle ilgili olaylarının engellenmesi ve olası kazaların sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi.
Su Kalitesi Standartlarına Uyumsuzluk	Proje standartlarının aşılması
Toprak	
Dökülme, Sızıntı Gibi Kaza Olayları	Raporlanan toprak kalitesiyle ilgili olayların sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi.
Toprak Kalite Standartlarına Uyumsuzluk	Proje standartlarının aşılması
Çevre, Sağlık ve Güvenlik	
Düzenlenen ÇSG denetimine katılan işgücü yüzdesi (%)	>90(%)
ÇSG toplantılarına katılan işgücü yüzdesi(%)	>90(%)
Güvenli olan durumların raporlanması(%)	100%
Güvenli olmayan durumların raporlanması(%)	100%
Ramak kaza olayların raporlanması(%)	100%
Toolbox'a katılım yüzdesi(%)	>90(%)
Risk Değerlendirmesi Uyumluğu (%)	>90(%)
Yerel yönetmeliklere ve gerekliliklere uyum (%)	>90(%)
Planlanan denetim sonuçları(%)	>85(%)
Planlanan eğitimlere katılım yüzdesi(%)	>90(%)
Bireysel yöneticiler ve denetçilerin ÇSG programına katılımı (%)	>90(%)
Alt yüklenicilerin ÇSG programına katılımı(%)	>90(%)
İş Sağlığı ve Güvenliği	
Kaza ve Olayların Raporlanması (%)	100 %
Ramak Kaza Olayların Raporlanması (%)	100 %
İSG Temel Eğitimlerine Katılım (%)	100 %

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı

İş Ekipmanlarının Periyodik Kontrolleri (%)	100 %
Sağlık Raporu ve Tetkiklerin sonuçları (%)	100 %
İç ve Dış Tetkiklerin Raporlanması (%)	> 90 %
Kurul Toplantı katılım yüzdesi (%)	> 90 %
Toolbox'a katılım yüzdesi (%)	> 90 %
Alt yüklenicilerin İSG programına katılımı (%)	> 90 %
İşçi ve Çalışma Koşulları	
Çalışan Şikayet Mekanizması	Proje için çerçevelenen Çalışan Şikayet Mekanizması ivedi bir şekilde uygulamaya geçilmeli ve Proje hayatı boyunca kayıt altında alınmalıdır
Maaşlar, Yan Haklar ve Çalışma Koşulları	Nisan 2021'de sahada yapılan görüşmelerde SGK ve maaşlar ödemelerinin zamanında yapıldığı öğrenilmiştir. Maaşlar, işçilerin banka hesaplarına düzenli olarak ödenmekte ve aylık bordrolar işçilerle paylaşılmaktadır. Proje hayatı boyunca IFC PS2 standartlarına uygun olmalıdır.
Konaklama	Proje hayatı boyunca personellerin Proje sahası içerisinde konaklama durumu gerektiğinde, koşulların IFC / EBRD İşçi Barındırma Kampları Rehberi ile uyumlu olmasına gerekmektedir .
Toplum Sağlığı ve Güvenliği	
Covid 19	Proje tarafından hazırlanan Korona Virus Eylem Planı, taşeron firmalar için de uygulanmalıdır, yeni gelen uygulama ve önlemler sürekli takip edilerek mevcut Plan Proje hayatı boyunca güncelleştirmelidir.
Trafik Kazaları ve Şikayetler	Yıllık Olarak Hedefi Küçültmek / Sıfıra İndirmek
İşgücü Alımı	Yıllık Olarak Hedefi Arttırmak
Gürültü ve Toz Şikayetleri	Bildirilen Gürültü/Toz Etkilerinin Ve Şikayetlerin Sayısının Aşağıya İndirilmesi Ve önlemlerin Sürekli İyileştirilmesi.
Su Kaynakları Şikayetleri	Yıllık Olarak Hedefi Küçültmek / Sıfırı İndirmek
Güvenlik Olayları	Yıllık Olarak Hedefi Küçültmek / Sıfırı İndirmek
Acil Durum Önleme, Hazırlık ve Müdahale Planı	Yıllık Olarak Hedefi Küçültmek / Sıfırı İndirmek